

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 13 d.
(OR. en)

12954/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0322(CNS)

ECOFIN 869
FISC 190

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. rugsėjo 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 529 final
Dalykas:	Pasiūlymas – TARYBOS DIREKTYVA dėl sandorių kainodaros

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 529 final.

Pridedama: COM(2023) 529 final

EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2023 09 12
COM(2023) 529 final

2023/0322 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

dėl sandorių kainodaros

{SWD(2023) 308-309}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šis pasiūlymas yra dokumento rinkinio, kuris vadinamas „Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“, arba BEFIT, dalis. Be šio pasiūlymo dėl sandorių kainodaros, kuriuo pagrindiniai sandorių kainodaros principai įtraukiami į ES teisę siekiant valstybėms narėms pasiūlyti tam tikrus bendrus metodus, į dokumentų rinkinį įtrauktas ir antras atskiras pasiūlymas, kuriuo nustatomos didelių įmonių grupių ES mokesčių bazės apskaičiavimo bendros taisyklės.

Sandorių kainodara reiškia asocijuotųjų įmonių (t. y. tos pačios tarptautinės įmonės (TĮ) narių) sandorių, susijusių su turto ar paslaugų perdavimu, kainų nustatymą. Didelę pasaulinės prekybos dalį sudaro tarptautinis prekių ir paslaugų, kapitalo ir nematerialiojo turto (pvz., intelektinės nuosavybės) perdavimas TĮ viduje; toks perdavimas vadinamas grupės vidaus sandoriais.

Grupės vidaus sandorius nebūtinai lemia rinkos jėgos, bet juos gali lemti bendri visos grupės interesai. Kadangi mokesčiai paprastai apskaičiuojami remiantis subjektų lygmens sąskaitomis, kainos ar kitos sąlygos, kuriomis sudaromi šie grupės vidaus sandoriai, turės įtakos atitinkamų subjektų pajamoms ir (arba) sąnaudoms, susijusioms su šiais sandoriais, ir todėl turės įtakos pelno dydžiui, kurį kiekvienas grupės subjektas registruoja mokesčių tikslais. Didesnė kaina didina pardavėjo pajamas ir mažina pirkėjo pajamas. Mažesnė kaina mažina pardavėjo pajamas ir didina pirkėjo pajamas. Todėl sandorio kaina daro įtaką tiek tarptautinį sandorį sudarančio pardavėjo, tiek jį sudarančio pirkėjo valstybės mokesčio bazei.

Dėl šios priežasties svarbu nustatyti tinkamą grupės vidaus sandorių kainą, kuri vadinama sandorių kaina. Sandorių kainodara yra bendras terminas, kuriuo įvardijamas sandorių tarp susijusių šalių kainų nustatymas.

Pagal galiojančius tarptautinius standartus, kuriuos parengė Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO)¹, tarpvalstybinių sandorių tarp susijusių tarptautinės grupės subjektų kainos turi būti nustatomos tuo pačiu pagrindu, kaip ir sandorių tarp trečiųjų šalių kainos panašiomis aplinkybėmis. Tai vadinama ištiesiosios rankos principu ir atspindėta EBPO pavyzdinės sutarties dėl pajamų bei kapitalo apmokestinimo 9 straipsnyje „Asocijuotosios įmonės“².

Tačiau 9 straipsnyje nenustatytos išsamios sandorių kainodaros taisyklės. Laikui bėgant EBPO parengė EBPO sandorių kainodaros gaires tarptautinėms įmonėms ir mokesčių institucijoms³ (EBPO sandorių kainodaros gairės), kuriose pateikiamos rekomendacijos dėl ištiesiosios rankos principo reikšmės ir taikymo. Šios gairės parengtos kaip neprivaloma priemonė siekiant padėti tarptautinėms įmonėms ir mokesčių administratoriams rasti sandorių

¹ Žr. EBPO svetainę <https://www.oecd.org/>.

² EBPO pavyzdinė sutartis dėl pajamų ir kapitalo apmokestinimo (<https://www.oecd.org/ctp/treaties/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-20745419.htm>).

³ EBPO sandorių kainodaros gairės tarptautinėms įmonėms ir mokesčių institucijoms (<https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm>).

kainodaros bylų sprendimus, kurie sumažintų konfliktus ir apribotų teisinius ginčus. EBPO sandorių kainodaros gairės pirmą kartą paskelbtos 1995 m. ir yra nuolat atnaujinamos.

Nelaikoma, kad EBPO pavyzdinės sutarties 9 straipsniu sukuriamą vidaus sandorių kainodaros tvarka, jei į nacionalinę teisę nėra įtrauktas ištiesiosios rankos principo principas. Iš tiesų paprastai suprantama, kad 9 straipsnis nėra savaime įgyvendinamas taikant nacionalinę teisę. Tačiau jurisdikciją turintys subjektai paprastai yra priėmę nacionalinius teisės aktus, kuriais užtikrinamas tam tikras pagrindinių principų suderinimas pagal ištiesiosios rankos principą, net jei jų taikymas nėra vienodas visame pasaulyje. Be to, jurisdikciją turintys subjektai gali būti parengę savo administracines rekomendacijas ir (arba) taisykles, kad geriau paaiškintų nacionalines nuostatas ir pateiktų jų aiškinimo rekomendacijas.

Šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad beveik visos valstybės narės taip pat yra EBPO narės⁴ ir todėl yra įsipareigojusios laikytis EBPO principų ir rekomendacijų. Tačiau, nepaisant daugumos valstybių narių politinio įsipareigojimo, EBPO sandorių kainodaros gairių statusas ir vaidmuo įvairiose valstybėse narėse šiuo metu skiriasi. Be to, Sąjungos lygmeniu sandorių kainodaros taisyklės šiuo metu nėra suderintos teisės aktais, nors visos valstybės narės yra priėmusios nacionalinius teisės aktus, kuriuose numatytas bendras požiūris į pagrindinius principus. Vis dėlto jis nėra visiškai suderintas. Kadangi kiekviena valstybė narė turi didelę veiksmų laisvę aiškinti ir taikyti EBPO sandorių kainodaros gaires, atsiranda sudėtingumas ir nevienodos sąlygos įmonėms.

Pavyzdžiui, valstybių narių nacionaliniuose teisės aktuose skirtingai apibrėžiama asocijuotųjų įmonių sąvoka ir ypač kontrolės sąvoka, kuri paprastai yra išankstinė sandorių kainodaros taikymo sąlyga. Kai kurios valstybės narės taiko 25 %, kitos – 50 % akcijų paketo ribą, kai reikia nustatyti atitikimą kontrolės kriterijui. Dėl to įmonės susiduria su mokestiniu netikrumu, didelėmis reikalavimų laikymosi išlaidomis ir dažniais, daug laiko reikalaujančiais teisiniais ginčais, dėl kurių, be kita ko, tenka sumokėti nemažai mokesčių už teisinę paslaugą, atsiranda kliūčių tarpvalstybinei veiklai ir didelė dvigubo ir (arba) per didelio apmokestinimo rizika.

Dėl tarpvalstybinę veiklą vykdančioms įmonėms kylančios dvigubo apmokestinimo ir per didelio apmokestinimo rizikos trūksta mokesčio tikrumo dėl galimų mokesčių ginčų⁵ tarp skirtingų valstybių narių mokesčių administratorių tais atvejais, kai jie laikosi skirtingų nuomonių dėl konkretaus sandorio apmokestinimo pagal jų pelno mokesčio sistemą. Vis labiau globalizuotoje ir konkurencingesnėje pasaulio ekonomikoje dar labiau reikia didesnio mokesčio tikrumo bendrojoje rinkoje. Todėl kai kurios įmonės, siekdamos didesnio mokesčio tikrumo dėl savo mokesčių reikalų, siekia gauti mokesčių administratoriaus sprendimus dėl tam tikrų sandorių apmokestinimo. Tačiau, jei sprendimas dėl mokesčių yra vienašalis, kitos atitinkamos valstybės narės vis tiek gali užginčyti sutartą tokių sandorių apmokestinimą. Todėl net ir gavus vienašalį sprendimą dėl mokesčių kyla reali mokesčių ginčų ir galimo dvigubo ar per didelio apmokestinimo rizika.

Dėl sandorių kainodaros taisyklių sudėtingumo ir skirtingo jų įgyvendinimo valstybių narių nacionalinėje teisėje kyla nemažai kitų problemų:

⁴ Malta, Kipras, Bulgarija ir Rumunija nėra EBPO narės.

⁵ Viena didelė įmonė taip pat nurodė, kad padaugėjo mokesčių ginčų, susijusių su ES vidaus sandorių kainodara ir išskaičiuojamojo mokesčio panaikinimu.

- **pelno perkėlimas ir mokesčių vengimas**⁶. Sandorių kainomis galima lengvai manipuluoti siekiant perkelti pelną ir jomis naudotis taikant agresyvaus mokesčių planavimo schemas;
- **bylinėjimasis**⁷ **ir dvigubas apmokestinimas**⁸. Sandorių kainodara yra subjektyvesnė nei kitos tiesioginio ir netiesioginio apmokestinimo sritys ir dėl šios priežasties gali kilti ginčai, nes mokesčių administratorių interesai ir aiškinimas ne visuomet sutampa. Taip yra todėl, kad, siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, po vieno mokesčių administratoriaus pagrįsto pirminio (didinančio) koregavimo idealiau atveju turėtų sekti kito mokesčių administratoriaus atitinkamas (mažinantis) koregavimas. Tai reiškia, kad antrasis mokesčių administratorius turėtų atitinkamai sumažinti savo mokesčių bazę, o tai tikriausiai yra galimybė ir to mokesčių administratorius greičiausiai vengtų;
- **didelės reikalavimų laikymosi išlaidos**. Dvigubas apmokestinimas jau ir taip yra nemažos tarpvalstybinę veiklą vykdančių įmonių sąnaudos. Be to, nemažos yra ir su sandorių kainodara susijusios mokesčių prievolių vykdymo išlaidos⁹. Šias išlaidas lemia įmonių pareiga nustatyti, kurios kainos gali būti laikomos nustatytomis pagal ištiestosios rankos principą, atlikti tyrimus ir sudaryti bei tvarkyti / atnaujinti su tuo susijusius dokumentus.

Šios mokesčių kliūtys įmonėms trukdo tinkamai veikti bendrajai rinkai ir mažina galimybes išnaudoti jos potencialą didinant veiksmingumą. Dėl to mažėja bendrosios rinkos konkurencingumas.

⁶ 2013 m. pradėjus įgyvendinti BEPS projektą, EBPO, pripažindama metodinius ir duomenų trūkumus, apskaičiavo, kad dėl BEPS praktikos prarastų pasaulinių pelno mokesčio pajamų mastas gali būti nuo 100 mlrd. iki 240 mlrd. USD per metus (žr. <https://www.oecd.org/tax/beps-project-explanatory-statement-9789264263437-en.htm>); manipuliavimas sandorių kainodara buvo įvardytas kaip viena iš BEPS praktikų. Visų pirma, BEPS projekto 8–10 veiksmai buvo skirti rekomendacijoms dėl ištiestosios rankos principo tobulinti, siekiant užtikrinti, kad rezultatus lemtų ekonominė, o ne popierinė tikrovė. Šiuo atžvilgiu galutinėje 8–10 veiksmų ataskaitoje siekiama suderinti sandorių kainodaros rezultatus su TĮ grupės kuriama verte.

⁷ Iš oficialių EBPO statistinių duomenų matyti, kad 2021 m. pabaigoje nebaigtų bendro susitarimo procedūrų (BSP), pradėtų siekiant išspręsti dvigubo apmokestinimo, kylančio dėl sandorių kainodaros atvejų, klausimą, skaičius, palyginti su 2016 m., išaugo 33 % (2021 m. pabaigoje BSP apraše buvo 6 000, palyginti su 4 500 pradėtų BSP 2016 m. pabaigoje). EBPO BSP statistiniai duomenys skelbiami adresu <https://www.oecd.org/tax/dispute/mutual-agreement-procedure-statistics-2021-inventory-trends.htm#tpcases>. Iš ES oficialių statistinių duomenų apie BSP pagal Arbitražo konvenciją matyti, kad, palyginti su ankstesniais metais, ginčų dėl sandorių kainodaros tarp valstybių narių padaugėjo 17 % (bendrame valstybių narių BSP apraše 2020 m. pabaigoje buvo 2 213, o 2019 m. pabaigoje – 1 889 pradėtų BSP). ES BSP statistiniai duomenys skelbiami adresu https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/statistics-apis-and-maps-eu_en.

⁸ Remiantis bendrovės „Ernst & Young“ paskelbtais apklausos dėl sandorių kainodaros duomenimis (kurie skelbiami adresu http://www.ey.com/global/content.nsf/International/2007-2008_Transfer_Pricing_Global_Survey), viena iš priežasčių, kodėl verslas sandorių kainodarą laiko prioritetiniu mokesčių klausimu, iš tiesų yra jos sąsaja su dvigubu apmokestinimu. Remiantis apklausos duomenimis (apklausta 850 tarptautinių bendrovių 24 valstybėse (iš jų 11 ES valstybių narių)), verslas nurodė, kad 42 % koregavimo atvejų lėmė nuolatinį dvigubą apmokestinimą. Taip yra visų pirma dėl to, kad įmonės paprastai nesikreipia dėl bendro susitarimo procedūrų, nes mano, kad šios procedūros yra pernelyg ilgos ir brangios.

⁹ 2001 m. Europos Komisijos atlikto įmonių mokesčių tyrimo („Apmokestinimas bendrojoje rinkoje“, SEC (2001) 582 *final*) duomenimis, vidutinio dydžio tarptautinės įmonės sandorių kainodaros taisyklių laikymuisi per metus išleidžia maždaug 1–2 mln. EUR. Didelės tarptautinės įmonės kasmet patiria maždaug 4–5,5 mln. EUR su sandorių kainodara susijusių reikalavimų laikymosi išlaidų.

Šiuo pasiūlymu siekiama supaprastinti mokesčių taisykles didinant mokestinį tikrumą ES įmonėms, taip sumažinant bylinėjimosi ir dvigubo apmokestinimo riziką bei atitinkamas reikalavimų laikymosi išlaidas, tokiu būdu didinant bendrosios rinkos konkurencingumą ir veiksmingumą. Aiškus tiek tikslinių, tiek viešų konsultacijų rezultatas buvo tai, kad verslas pageidauja mokesčio ir, platesne prasme, teisinio tikrumo. Mokestinis tikrumas visada buvo vienas svarbiausių verslo prioritetų, dažnai akcentuojant, kad jis yra svarbesnis už mokesčio tarifą. Dėl pastaraisiais metais įvykdytų plataus užmojo tarptautinio pelno apmokestinimo reformų šis klausimas tampa vis svarbesnis.

Šio tikslo siekiama: 1) į Sąjungos teisę įtraukiant ištiesiosios rankos principą; 2) suderinant pagrindines sandorių kainodaros taisykles; 3) paaiškinant EBPO sandorių kainodaros gairių vaidmenį ir statusą ir 4) sudarant galimybę Sąjungoje nustatyti bendras privalomas taisykles dėl konkrečių sandorių kainodaros klausimų pagal EBPO sandorių kainodaros gaires.

Pasiūlymu būtų sudarytos sąlygos laipsniškai plėtoti bendrą ir nuoseklų valstybių narių mokesčių administratorių požiūrį į sandorių kainodaros taisyklių aiškinimą ir taikymą, į Sąjungos teisę įtraukiant ištiesiosios rankos principą ir paaiškinant EBPO sandorių kainodaros gairių vaidmenį ir statusą. Be to, galimybė nustatyti valstybėms narėms bendras privalomas taisykles dėl konkrečių sandorių pagal EBPO sandorių kainodaros gaires turėtų padidinti įmonių atsparumą Sąjungoje, sumažinti iškreipimus ir prisidėti prie vienodų sąlygų bendrojoje rinkoje kūrimo.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas dėl direktyvos visiškai atitinka esamą ES politiką tiesioginio apmokestinimo srityje. Juo tęsiamos Komisijos ir Sąjungos pastangos pagal mokesčių politikos darbotvarkę sukurti patikimą, veiksmingą ir teisingą mokesčių sistemą, kuri užtikrintų stabilias pajamas ir būtų palanki augimui, kaip 2021 m. nustatyta Komunikate dėl 21-ojo amžiaus verslo apmokestinimo¹⁰. Ši politikos iniciatyva atitinka pastangas suteikti verslui mokestinį tikrumą ir vienodas sąlygas, kartu užtikrinant, kad nacionalinės vyriausybės galėtų gauti sąžiningų ir stabilų pelno mokesčio pajamų.

2016 m. priimta Kovos su mokesčių vengimu direktyva¹¹, kuria siekiama užtikrinti, kad valstybėse narėse būtų koordinuotai įgyvendinamos pagrindinės kovos su mokesčių vengimu priemonės, kylančios iš vidaus mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projekto veiksmų, ir nustatyti tam tikras konkrečias ir bendrąsias kovos su piktnaudžiavimu mokesčiais taisykles. 2017 m. ji buvo iš dalies pakeista, įtraukiant papildomas kovos su mokesčių vengimu taisykles, susijusias su mokesčių sistemų neatitikimais¹².

¹⁰ Komunikatas dėl 21-ojo amžiaus verslo apmokestinimo, žr. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52021DC0251>.

¹¹ 2016 m. liepos 12 d. Tarybos direktyva (ES) 2016/1164, kuria nustatomos kovos su mokesčių vengimo praktika, tiesiogiai veikiančia vidaus rinkos veikimą, taisyklės (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32016L1164>).

¹² 2017 m. gegužės 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/952, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2016/1164, kiek tai susiję su trečiųjų valstybių mokestinės tvarkos neatitikimais (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0952>).

Be to, 2011 m. priimta Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo (DAB)¹³ vėliau buvo keletą kartų peržiūrėta ir išplėsta, kad mokesčių administratoriai visoje Sąjungoje galėtų plačiu mastu ir laiku keistis su mokesčiais susijusia informacija ir taip padėti užtikrinti valstybių narių mokesčių įstatymų vykdymą.

Šiam pasiūlymui ypač svarbios trečioji DAB¹⁴ ir šeštoji DAB¹⁵, nes jos susijusios su sandorių kainodara. Pagal trečiąją DAB, nacionalinės kompetentingos institucijos, be kita ko, automatiškai keičiasi informacija, susijusia su vadinamąja išankstine kainodaros tvarka¹⁶. Šeštojoje DAB reglamentuojami automatiniai informacijos apie praneštinus tarpvalstybinius susitarimus, apie kuriuos pranešė tarpininkai arba atitinkamas mokesčių mokėtojas, mainai. Praneštiniai tarpvalstybiniai susitarimai nustatomi pagal tam tikrus požymius, kurie apima įvairius galimo mokesčių vengimo rizikos rodiklius. E požymis susijęs su susitarimais, susijusiais su sandorių kainodara.

Pasiūlymas taip pat atitinka ankstesnį Bendro sandorių kainodaros forumo (BSKF)¹⁷ atliktą darbą. 2002 m. Komisija įsteigė šią ekspertų grupę, kad ji teiktų pragmatiškus, su teisėkūra nesusijusius praktinių problemų, kylančių dėl sandorių kainodaros praktikos Sąjungoje, sprendimus. BSKF dirbo pagal EBPO sandorių kainodaros gaires ir veikė konsensuso pagrindu. Remdamasi BSKF atliktu darbu, Komisija inicijavo keletą koordinuotų priemonių (gairių arba rekomendacijų), kurias visas vėliau patvirtino Taryba. Viena iš jų yra Europos Sąjungos asocijuotųjų įmonių sandorių kainodaros dokumentų elgesio kodeksas¹⁸, kuriuo iš esmės vadovaujasi valstybės narės. BSKF įgaliojimai baigėsi 2019 m. kovo mėn. ir jie nebuvo pratęsti.

Pasiūlymą taip pat papildė Arbitražo konvencija¹⁹. Joje nustatyta ginčų sprendimo tvarka, taikoma tais atvejais, kai skirtingų valstybių narių įmonės dvigubai apmokestinamos dėl to, kad vienos valstybės narės įmonės pelnas koreguojamas jį padidinant. Nors į daugumą dvišalių sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo įtraukta nuostata dėl atitinkamo asocijuotosios įmonės pelno koregavimo jį sumažinant, jose paprastai nenustatoma susitariančiosioms valstybėms privaloma pareiga išvengti dvigubo apmokestinimo. Arbitražo konvencijoje numatyta, kad dvigubo apmokestinimo išvengiama susitariančiųjų valstybių

¹³ 2011 m. vasario 15 d. Tarybos direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinanti Direktyvą 77/799/EEB (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32011L0016>).

¹⁴ 2015 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva (ES) 2015/2376, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos, susijusios su privalomais automatiniais apmokestinimo srities informacijos mainais (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/ALL/?uri=CELEX%3A32015L0237>).

¹⁵ 2018 m. gegužės 25 d. Tarybos direktyva (ES) 2018/822, kuria dėl privalomų automatinio apmokestinimo srities informacijos, susijusios su praneštiniais tarpvalstybiniais susitarimais, mainų iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32018L0822>).

¹⁶ Išankstinė kainodaros tvarka reiškia bet kokią susitarimą, pranešimą ar kitą panašaus poveikio dokumentą ar veiksmą, kuriuo iš anksto nustatomas atitinkamas kriterijų rinkinys, pagal kurį nustatoma tarpvalstybinių sandorių tarp asocijuotųjų įmonių kaina arba pelnas priskiriamas nuolatinei buveinei.

¹⁷ Informacija apie ES bendrą sandorių kainodaros forumą skelbiama adresu https://taxation-customs.ec.europa.eu/joint-transfer-pricing-forum_en.

¹⁸ 2006 m. birželio 27 d. Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos sąjungos asocijuotųjų įmonių sandorių kainodaros dokumentų (ES SKD) elgesio kodekso, 2006/C 176/01, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:42006X0728\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:42006X0728(01)).

¹⁹ Konvencija dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo koreguojant asocijuotų įmonių pelną (90/463/EEB).

susitarimu, įskaitant, jei reikia, remiantis nepriklausomo patariamojo organo nuomone. Taigi Arbitražo konvencija pagerinamos tarpvalstybinės veiklos vidaus rinkoje sąlygos.

Be Arbitražo konvencijos, mokesčių mokėtojai gali remtis naujomis mokestinių ginčų sprendimo taisyklėmis, kurios taikomos nuo 2019 m. liepos 1 d. Jos nustatytos Tarybos direktyvoje dėl mokestinių ginčų sprendimo mechanizmų Europos Sąjungoje²⁰ ir labai pagerina mokestinių ginčų sprendimą, nes užtikrina, kad įmonės ir piliečiai galėtų greičiau ir veiksmingiau spręsti ginčus, susijusius su mokestinių sutarčių aiškinimu ir taikymu. Naujosios taisyklės taip pat apima klausimus, susijusius su dvigubu apmokestinimu, kai dvi ar daugiau valstybių mano turinčios teisę apmokestinti tas pačias įmonės ar asmens pajamas ar pelną. Taip gali atsitikti, pavyzdžiui, dėl nacionalinių taisyklių neatitikimo arba skirtingo sandorių kainodaros taisyklių aiškinimo dvišalėje mokesčių sutartyje.

Galiausiai 2020 m. liepos mėn. Komisija įsipareigojo kartu su suinteresuotomis valstybėmis narėmis parengti ES suderintą atitikties sistemą, kuri paprastai vadinama Europos pasitikėjimo ir bendradarbiavimo metodu (ETACA)²¹. Ja siekiama sukurti aiškią ES masto mokesčių administratorių ir verslo mokesčių mokėtojų prevencinio tarpusavio dialogo sistemą, kad būtų skatinamas prevencinis dialogas, kuriam vykstant mokesčių administratoriai atliktų didelių tarptautinių įmonių taikomos sandorių kainodaros politikos aukšto lygio rizikos vertinimą. Taip įmonės gauna paramą tarptautindamos savo veiklą, kad išvengtų dvigubo apmokestinimo problemų ir sumažintų mokestinių prievolių vykdymo išlaidas. 2023 m. kovo mėn. baigtas programos bandomasis etapas, o Komisijos tarnybos šiuo metu vertina, ar ir kaip šią programą įgyvendinti nuolat.

Galiausiai Komisija toliau remia sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo darbotvarkės, pavyzdžiui, minėtų direktyvų, įgyvendinimą pasitelkdama savo Techninės paramos priemonę²² ir kitas Sąjungos programas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas dėl direktyvos atitinka Komisijos MVĮ strategiją dėl apmokestinimo ir MVĮ²³. Dauguma MVĮ mano, kad apmokestinimo klausimai yra sudėtingiausia joms poveikį daranti politikos sritis. MVĮ patiria daug sunkumų, susijusių su mokesčių klausimais, pavyzdžiui: dėl tiesioginio apmokestinimo (pajamų, kapitalo, dvigubas apmokestinimas ir pan.), mokestinių prievolių vykdymo išlaidų ir administracinės naštos, tenkančios dėl mokesčių taisyklių. Kadangi mūsų pasiūlymu siekiama sukurti bendrą požiūrį į sandorių kainodarą ir taip užtikrinti didesnę mokestinių tikrumą šioje srityje visoje Sąjungoje įmonėms, nepriklausomai nuo jų dydžio, MVĮ taip pat bus naudingas labiau suderintas požiūris, dėl kurio galėtų sumažėti reikalavimų laikymosi išlaidos ir padidėti tikrumas dėl skirtingų valstybių narių mokesčių administratorių veiksmų.

²⁰ 2017 m. spalio 10 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/1852 dėl mokestinių ginčų sprendimo mechanizmų Europos Sąjungoje (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/ALL/?uri=CELEX%3A32017L1852>).

²¹ Žr. ETACA svetainę adresu https://taxation-customs.ec.europa.eu/eu-cooperative-compliance-programme/european-trust-and-cooperation-approach-etaca-pilot-project-mnes_en.

²² 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė, OL L 57, 2021 2 18, p. 1.

²³ Žr. apmokestinimo ir MVĮ svetainę adresu https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/taxation-and-smes_en.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis teisėkūros iniciatyvų dėl apmokestinimo pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 115 straipsnis. Šiame straipsnyje aiškios nuorodos į tiesioginį apmokestinimą nedaroma, bet nurodyta, kad gali būti leidžiamos direktyvos dėl nacionalinės teisės aktų, kurie daro tiesioginį poveikį bendrosios rinkos sukūrimui arba veikimui, suderinimo. Taigi, pagal SESV 115 straipsnį, direktyvos yra šioje srityje Europos Sąjungai tinkama teisinė priemonė. Remiantis SESV 288 straipsniu, direktyvos yra privalomos rezultato, kurį turi pasiekti valstybės narės atžvilgiu, bet nacionalinėms valdžios institucijoms leidžiama pasirinkti formą ir metodus.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą, veiksmų Sąjungos lygmeniu turėtų būti imamasi tik tada, kai numatytų tikslų valstybės narės vienos negali deramai pasiekti, be to, dėl siūlomo veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu.

Dėl tarpvalstybinio nagrinėjamos problemos pobūdžio bendrojoje rinkoje reikia imtis bendros iniciatyvos. Kadangi sandorių kainodara iš esmės yra tarpvalstybinio pobūdžio, ją galima reguliuoti tik nustatant Sąjungos lygmens teisės aktus. Todėl ši iniciatyva atitinka subsidiarumo principą, atsižvelgiant į tai, kad pavieniai nekoordinuoti valstybių narių veiksmai tik padidintų dabartinį sandorių kainodaros teisinės sistemos susiskaidymą ir neduotų numatytų rezultatų. Daugiausia galimybių pasiekti užsibrėžtus tikslus turėtų visų valstybių narių bendras požiūris.

Todėl teisėkūros iniciatyva dera su Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytu subsidiarumo principu.

- **Proporcingumo principas**

Numatytos priemonės neviršija tikrai būtino bendrosios rinkos apsaugos lygio, todėl dera su proporcingumo principais. Direktyva užtikrinamas bendras požiūris į pagrindinius sandorių kainodaros principus ir nustatomos tikslinės taisyklės konkretiems sandoriams, kai galima sukurti didžiausią pridėtinę vertę Sąjungai. Bendras ištiesiosios rankos principo standartas ir labiau suderintas požiūris į sandorių kainodarą turėtų lemti mažiau fragmentišką ištiesiosios rankos principo taikymą ir aiškinimą visoje Sąjungoje, o tai turėtų sumažinti ginčų ir bylų skaičių bei bendras visoje Sąjungoje veikiančių įmonių reikalavimų laikymosi išlaidas.

Atsižvelgiant į tai, pasiūlymas dėl direktyvos neviršija to, kas būtina jos tikslams pasiekti, todėl jis atitinka proporcingumo principą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė yra direktyva, kuri yra vienintelė pagal teisinį pagrindą leidžiama priemonė, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 115 straipsnyje.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Ankstesnių Sąjungos teisės aktų, kurie galiotų sandorių kainodaros srityje, nėra, todėl *ex post* vertinimų arba tinkamumo patikrinimų atlikta nebuvo.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Kvietimas teikti informaciją ir internetinė apklausa dėl platesnės BEFIT iniciatyvos buvo skelbiami nuo 2022 m. spalio 13 d. iki 2023 m. sausio 26 d. Iš viso vykdant konsultavimosi veiklą gauti 123 atsakymai. Iš jų 46 buvo atsiliepimai, 77 – atsakymai į viešų konsultacijų apklausą, iš kurių 29 buvo pateikti raštu. Atliekant poveikio vertinimą atsižvelgta į visas iš suinteresuotųjų šalių gautas pastabas.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Rengdama šį pasiūlymą, Komisija konsultavosi ir gavo informacijos iš įvairių šaltinių. Be kita ko, Komisija rėmėsi viešai skelbiama informacija, konsultavosi su EBPO sekretoriatu ir, surengusi virtualią ekspertų diskusiją, sužinojo mokslininkų, besispecializuojančių sandorių kainodaros srityje, nuomonę.

- **Poveikio vertinimas**

Rengiant BEFIT iniciatyvą, kurios dalis yra šis pasiūlymas, atliktas poveikio vertinimas. 2023 m. balandžio 26 d. Komisijos reglamentavimo patikros valdybai (RPV) buvo pateiktas poveikio vertinimo ataskaitos projektas. Po 2023 m. gegužės 24 d. posėdžio 2023 m. gegužės 26 d. RPV pateikė teigiamą nuomonę su išlygomis ir pasiūlė kai kurias sritis, kuriose reikėtų toliau tobulinti visos BEFIT iniciatyvos sąnaudas ir naudą. Daugiau konkrečių duomenų, susijusių su šiuo pasiūlymu, atnaujinta nebuvo. Prie poveikio vertinimo ataskaitos pridėta santrauka paskelbta šiuo adresu: [\[įrašyti vėliau\]](#)

Atsižvelgiant į RPV rekomendacijas, pataisytame poveikio vertinime nagrinėta pagrindinė galimybė (t. y. jokių pokyčių) ir dvi toliau išvardytos politikos galimybės.

1 galimybė. EBPO ištiesiosios rankos principo ir sandorių kainodaros gairių įtraukimas į ES teisę

Ši galimybė susijusi su sandorių kainodaros normų suderinimu Sąjungoje priimant principais grindžiamus teisės aktus. Į Sąjungos teisę būtų įtrauktas ištiesiosios rankos principas. Be to, teisės aktuose būtų paaiškintas EBPO sandorių kainodaros gairių statusas ir vaidmuo, o aiškinant ištiesiosios rankos principą būtų daroma nuoroda į naujausią gairių versiją. Iš esmės gairės taptų privaloma priemone, tačiau tai būtų susiję tik su (naujausia) versija, kuri būtų įtraukta į Sąjungos teisę, o ne gairių pataisomis. Taip būtų siekiama užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi to paties principo ir turėtų bendrą požiūrį į sandorių kainodaros taikymą.

2 galimybė. EBPO ištiesiosios rankos principo ir sandorių kainodaros gairių įtraukimas į ES teisę kartu su laipsnišku bendrų požiūrių į sandorių kainodaros taikymo praktiką plėtojimu.

Ši galimybė grindžiama 1 galimybe ir ja būtų ne tik siekiama užtikrinti, kad ES valstybės narės taikytų tą patį principą, bet ir būtų imtasi dar vienos priemonės įgyvendinant mechanizmą, kuris užtikrintų nuomonių apie EBPO sandorių kainodaros gaires ir jų aiškinimo derinimą tarp valstybių narių.

Kaip ir pagal 1 galimybę, ištiesiosios rankos principas būtų įtrauktas į Sąjungos teisę, o teisės aktuose būtų paaiškintas EBPO sandorių kainodaros gairių vaidmuo ir statusas, tačiau jas taip pat papildytų jų aiškinimo ir taikymo koordinavimo Sąjungos lygmeniu mechanizmas. Be to, ši galimybė apima kelias nuostatas, kuriomis nustatomos pagrindinės sandorių kainodaros taisyklės. Pagal šią galimybę būtų toliau nustatomos konkrečios kovos su piktnaudžiavimu sandorių kainodaros srityje taisyklės. Pagal ją taip pat būtų raginama įsteigti ekspertų grupę, kuri aptartų ir susitartų dėl ištiesiosios rankos principo aiškinimo, kad būtų užtikrintas suderintas aiškinimas ir požiūris į praktines problemas, kylančias dėl sandorių kainodaros praktikos Sąjungoje.

Abi galimybės lygintos pagal šiuos kriterijus: veiksmingumo, efektyvumo, nuoseklumo ir proporcingumo. Poveikio vertinimo ataskaitoje padaryta išvada, kad 2 politikos priemonė yra priimtiniausia.

Šis pasiūlymas atspindi šią 2 galimybę, nors ir su nedideliais pakeitimais. Pirma, į pasiūlymą neįtraukta jokia konkreti kovos su piktnaudžiavimu taisyklė. Tačiau pasiūlyme sprendžiamas koregavimo mažinant klausimas kaip sisteminė taisyklė, atitinkanti EBPO pavyzdinėje sutartyje dėl apmokestinimo taikomą požiūrį. Antra, dabar numatoma privalomas taisyklės dėl tam tikrų sandorių priimti Tarybos įgyvendinimo aktais, remiantis Komisijos pasiūlymu.

Komisija mano, kad teigiamas ekonominis poveikis pasireikš dėl mažesnių reikalavimų laikymosi išlaidų tiek mokesčių administratorių, tiek mokesčių mokėtojų lygmeniu dėl didesnio mokesčio tikrumo ir atitinkamai mažesnio mokesčių ginčų skaičiaus. Tikimasi, kad socialinis poveikis ir poveikis aplinkai bus gana nedidelis.

Pagrindinės teisės

Apsaugomos pagrindinės teisės, ypač reikalavimai dėl asmens duomenų apsaugos pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR)²⁴. Asmens duomenys bus tvarkomi tik tokia apimtimi ir tik tiek, kiek tikrai būtina, kad kompetentingos institucijos užtikrintų nacionalinės mokesčių teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir sumažintų sukčiavimo mokesčiais, mokesčių slėpimo ar vengimo riziką valstybėse narėse, visų pirma tikrinant, ar teisingai taikomos šioje direktyvoje įtvirtintos sandorių kainodaros taisyklės.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pagrindinis šios iniciatyvos poveikis Komisijos biudžetui yra papildomi žmogiškieji ištekliai naujoms užduotims atlikti ir ekspertų grupės sukūrimas. Šią ekspertų grupę sudarys sandorių kainodaros srities ekspertai, kurie suteiks Komisijai žinių ir patirties, kad ji galėtų apsvarstyti, kuriuos elementus reikėtų įtraukti į įgyvendinimo aktus, kuriuos ji pasiūlys Tarybai. Su reikiamais žmogiškaisiais ir administraciniais ištekliais susijusi informacija pateikta finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Komisija įvertina direktyvą praėjus penkeriems metams nuo nacionalinių taisyklių, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta direktyva, įsigaliojimo, o paskui – kas penkerius metus.

²⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas).

Kad būtų galima stebėti ir vertinti direktyvos įgyvendinimą, valstybės narės kasmet teikia Komisijai duomenis, iš kurių matyti atitinkama informacija apie direktyvos veikimą. Laikantis direktyvos 17 straipsnyje nustatytos tvarkos, susijusi informacija turi būti apibūdžiama įgyvendinimo aktu.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymą galima suskirstyti į tris dalis: 1) pirmoje dalyje aptariamas ištiesiosios rankos principas ir galimos šio principo taikymo pasekmės; 2) antroje dalyje nustatomi pagrindiniai elementai, kurie yra svarbūs taikant ištiesiosios rankos principą, ir 3) trečioje dalyje pateikiamas mechanizmas, skirtas nustatyti tolesnėms bendroms taisyklėms, apimančioms ribotą temų rinkinį, kurios užtikrins tolesnį ištiesiosios rankos principo aiškinimo ir taikymo supaprastinimą ir mokestinį tikrumą mokesčių mokėtojams.

i) Ištiesiosios rankos principas

Principas

4 straipsnyje nurodyta, kad, kai tarpvalstybinių grupės vidaus sandorių sąlygos neatitinka ištiesiosios rankos principo, jos turi būti pakoreguotos taip, kad atspindėtų sąlygas, kurios būtų nustatytos tarp nepriklausomų šalių, o pelnas apmokestintas atitinkamai.

Šioje direktyvoje nuolatinė buveinė turėtų būti laikoma asocijuotąja įmone, todėl 4 straipsnyje nustatyta bendroji taisyklė taip pat taikoma priskiriant pelną nuolatinei buveinei. Atitinkamai pagrindinės buveinės ir nuolatinės buveinės vidaus sandoriai turėtų būti nustatomi pagal ištiesiosios rankos principą.

Pagal ištiesiosios rankos principą asocijuotųjų įmonių tarpusavio sandorių kainos (toliau – sandorių kainos) yra tikrinamos ir gali būti koreguojamos atsižvelgiant į palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių kainas.

Kad sandoriui būtų taikoma 4 straipsnyje nustatyta bendroji taisyklė, jį turi sudaryti du asocijuotieji subjektai. Taigi Sąjungoje būtina turėti bendrą asocijuotosios įmonės apibrėžtį. 5 straipsnyje pateikiama asocijuotosios įmonės apibrėžtis, kurią valstybės narės turi įgyvendinti, kad galėtų taikyti šiame direktyvos pasiūlyme nustatytas sandorių kainodaros taisykles.

Koregavimai

Sandorių kainodaros koregavimus galima suskirstyti į dvi pagrindines kategorijas: i) mokesčių administratoriaus atliktus koregavimus po įmonės mokesčių deklaracijos pateikimo, kuriuos gali sudaryti pirminiai koregavimai ir atitiktiniai koregavimai, ir ii) mokesčių mokėtojo savanoriškai atliktus koregavimus prieš pateikiant įmonės mokesčių deklaraciją, kurie vadinami kompensuojamaisiais koregavimais.

6 straipsnyje pateikiamos taisyklės, kaip valstybės narės turėtų atlikti pirminius ir atitiktinius koregavimus. Pirminiai koregavimai yra susiję su bendrovės apmokestinamojo pelno padidėjimu dėl to, kad tarpvalstybiniai sandoriai su asocijuotąja įmone nebuvo vykdomi laikantis ištiesiosios rankos principo. Atitiktiniai koregavimai atliekami kaip atsakas į pirminį koregavimą ir jais siekiama išvengti bet kokio dvigubo apmokestinimo, kuris gali atsirasti dėl pirminio koregavimo. Iš tikrųjų, kai mokesčių administratorius padidina bendrovės apmokestinamąjį pelną viename mokesčių jurisdikciją turinčiame subjekte (atlikdamas pirminį koregavimą), gali prireikti atitiktinio koregavimo, kad būtų sumažinta tos bendrovės mokestinė prievolė antrame susijusiame mokesčių jurisdikciją turinčiame subjekte.

Pagrindinis 6 straipsnio 1 dalies tikslas yra užtikrinti, kad valstybės narės turėtų tinkamą mechanizmą, kuris leistų joms atlikti atitiktinį koregavimą, kai pirminis koregavimas atliekamas kitame jurisdikciją turinčiame subjekte. Kai neatliekamas atitiktinis koregavimas, tarpvalstybinę veiklą vykdančios mokesčių mokėtojai gali būti apmokestinami dvigubai, o to reikėtų vengti. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę atlikti atitiktinius koregavimus ir turėtų apsispręsti galimybę ne tik atlikti tokį koregavimą pagal bendro susitarimo procedūras, bet ir, pavyzdžiui, taikyti pagreintą procedūrą, kai nekyla abejonių, kad pirminis koregavimas yra pagrįstas, arba atlikti bendrą auditą.

Kai kuriais atvejais gali būti pagrįstų priežasčių, dėl kurių atitiktinis koregavimas neatliekamas. Valstybės narės neturėtų atlikti atitiktinių koregavimų, jei: i) nelaikoma, kad pirminis koregavimas atitinka ištiesiosios rankos principą; ii) dėl pirminio koregavimo kitame jurisdikciją turinčiame subjekte neapmokestinama pelno suma, nuo kurios asocijuotajai įmonei atitinkamoje valstybėje narėje jau buvo apskaičiuoti mokesčiai; iii) kai tai susiję su trečiosios valstybės jurisdikcija, jei nėra sudaryta sutartis dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo. Nesant pirminio koregavimo, valstybė narė gali atlikti koregavimą sumažindama sumą tik tuo atveju, jei i) koregavimas sumažinant sumą atitinka ištiesiosios rankos principą; ii) suma, lygi koreguojant sumažintai sumai, yra įtraukta į kito jurisdikciją turinčio subjekto asocijuotosios įmonės pelną; iii) atitinkamiems jurisdikciją turintiems subjektams išsiųstas pranešimas apie ketinimą atlikti koregavimą sumažinant sumą. Taip siekiama užtikrinti, kad valstybės narės galėtų išsaugoti savo nacionalinį mokesčių suverenumą ir teisę vertinti, ar pirminis koregavimas atitinka ištiesiosios rankos principą ir ar nėra dvigubo apmokestinimo ar visiško neapmokestinimo.

EBPO sandorių kainodaros gairių žodynyje kompensuojamasis koregavimas apibrėžtas kaip „koregavimas, kai mokesčių mokėtojas mokesčių tikslais nurodo sandorio kainą, kuri, mokesčių mokėtojo nuomone, yra ištiesiosios rankos principą atitinkanti kontroliuojamojo sandorio kaina, nors ši kaina skiriasi nuo faktiškai asocijuotųjų įmonių nustatytos sumos“. Tačiau kompensuojamieji koregavimai gali lemti dvigubą apmokestinimą, nes jų paprastai nepripažįsta visi jurisdikciją turintys subjektai, motyvuodami tuo, kad mokesčių deklaracijoje turėtų atsispindėti faktiniai sandoriai. Siekiant išvengti bylinėjimosi ir nustatyti bendrą požiūrį į kompensuojamąjį koregavimą Sąjungoje, 7 straipsnyje numatytos sąlygos, kuriomis valstybės narės turėtų pripažinti kompensuojamąjį koregavimą. Ši nuostata yra įkvėpta ir turėtų būti aiškinama kartu su 2013 m. Bendro sandorių kainodaros forumo patvirtinta ataskaita JTPF/009/FINAL/2013/EN dėl kompensuojamųjų koregavimų²⁵.

ii) Bendrieji pagrindiniai elementai

Tikslus komercinių ir finansinių ryšių apibrėžimas

Direktyvos 8 straipsnyje nustatyta, kad sandorių kainodaros rezultatai turi būti nustatomi atsižvelgiant į faktinį susijusių šalių elgesį pagal sandorio sutartines sąlygas. Siekiant šio tikslo, šiame straipsnyje nustatytas reikalavimas kruopščiai apibrėžti faktinį asocijuotųjų įmonių sandorį, analizuojant šalių sutartinius ryšius kartu su šalių elgesiu. Šiuo atžvilgiu pirmuoju svarbiausiu sandorių kainodaros analizės veiksmu turi būti tikslus įmonių tarpusavio sandorių apibrėžimas, analizuojant jų ekonomiškai svarbias savybes, kurias atspindi ne tik šalių sudarytos sutartys, bet ir jų elgesys bei kiti svarbūs faktai. Sutarties sąlygos turėtų būti

²⁵ ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaita dėl kompensuojamųjų koregavimų (JTPF/009/FINAL/2013/EN): https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/jtpf_009_final_2013_en.pdf.

analizės atskaitos taškas, o jei elgesys ar kiti faktai neatitinka rašytinės sutarties, geriausiu faktiškai sudaryto (-ų) sandorio (-ių) įrodymu turėtų būti laikomas šalių elgesys (o ne rašytinės sutarties sąlygos).

Sandorių kainodaros metodai

Vadovaujantis EBPO sandorių kainodaros gairių III skyriumi, pasiūlymo dėl direktyvos 9 straipsnyje nurodyti toliau išvardyti pagrindiniai sandorių kainodaros metodai.

Taikant palyginamosios nepriklausomos kainos metodą lyginama kaina, nustatyta už kontroliuojamuoju sandoriu perduotą turtą ar paslaugas, ir kaina, nustatyta už panašiomis aplinkybėmis palyginamuoju nekontroliuojamuoju sandoriu perduotą turtą ar paslaugas. Jei šios dvi kainos skiriasi, tai gali reikšti, kad asocijuotųjų įmonių komercinių ir finansinių ryšių sąlygos neatitinka ištiesiosios rankos principo ir kad kontroliuojamojo sandorio kainą gali tekti pakeisti nekontroliuojamojo sandorio kaina. Palyginamosios nepriklausomos kainos metodas gali būti taikomas remiantis mokesčių mokėtojo sandoriais su nepriklausomomis įmonėmis (vidiniai palyginamieji sandoriai) arba sandoriais tarp kitų nepriklausomų įmonių (išoriniai palyginamieji sandoriai). Nors šis metodas galėtų būti taikomas visų rūšių sandoriams, produktų palyginamumo reikalavimas, kad jį būtų galima taikyti pakankamai patikimai, yra ypač griežtas, nes bet koks produktų skirtumas gali turėti esminės įtakos sandorio kainai, tačiau dažnai nėra įmanoma nustatyti pakankamai tikslius palyginamumo koregavimus dėl tokių produktų skirtumų.

Taikant perpardavimo kainos metodą pradedama nuo kainos, už kurią produktas, įsigytas iš asocijuotosios įmonės, perparduodamas nepriklausomai įmonei. Ši kaina (toliau – perpardavimo kaina) tada sumažinama atitinkama bendrąja marža (toliau – perpardavimo kainos marža), nustatyta pagal palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių bendrąsias maržas, atitinkančias sumą, iš kurios perpardavėjas siektų padengti savo pardavimo ir kitas veiklos sąnaudas ir, priklausomai nuo atliekamų funkcijų (atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką), gauti atitinkamą pelną. Tai, kas lieka atėmus bendrąją maržą, gali būti laikoma, atlikus koregavimą dėl kitų su produkto įsigijimu susijusių išlaidų (pvz., muitų), ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina už pirminį turto perdavimą tarp asocijuotųjų įmonių.

Taikant metodą „sąnaudos plus“, pradedama nuo išlaidų, kurias turto ar paslaugų tiekėjas patyrė dėl kontroliuojamojo sandorio, kuriuo asocijuotajai įmonei perdavė turtą ar suteiktas paslaugas. Tada prie šių sąnaudų pridedamas atitinkamas antkainis, nustatytas atsižvelgiant į tiekėjų taikytą antkainį sudarius palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius, kad būtų gautas atitinkamas pelnas, atsižvelgiant į atliekamas funkcijas ir rinkos sąlygas. Toks ištiesiosios rankos principą atitinkantis antkainis gali būti nustatomas pagal antkainį, kurį tas pats tiekėjas taiko sudarydamas palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius (vidinis palyginamasis sandoris), arba pagal antkainį, kurį sudarydama palyginamuosius sandorius būtų uždirbusi nepriklausoma įmonė (išorinis palyginamasis sandoris). Apskritai, taikant metodą „sąnaudos plus“, naudojamos maržos, apskaičiuotos įvertinus tiesiogines ir netiesiogines gamybos ar tiekimo sąnaudas, neatėmus įmonės veiklos sąnaudų (pvz., pridėtinių išlaidų).

Taikant sandorio grynosios maržos metodą, grynoji pelno marža, susijusi su atitinkama baze (pvz., sąnaudomis, apyvarta, turtu), kurį mokesčių mokėtojas gauna sudaręs kontroliuojamąjį sandorį (arba sandorius, kuriuos tikslinga sujungti ir vertinti kartu), lyginama su grynąja pelno marža, gauta sudarius palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius. Ištiesiosios rankos

principą atitinkanti mokesčio mokėtojo grynoji pelno marža sudarius kontroliuojamąjį (-uosius) sandorį (-ius) gali būti nustatoma pagal grynąją pelno maržą, kurią tas pats tiekėjas gauna sudarydamas palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius (vidinis palyginamasis sandoris), arba pagal grynąją maržą, kurią sudarydama palyginamuosius sandorius būtų uždirbusi nepriklausoma įmonė (išorinis palyginamasis sandoris). Tais atvejais, kai grynoji pelno marža nustatoma atsižvelgiant į sąnaudas arba apyvartą, sandorio grynosios maržos metodas taikomas panašiai, kaip atitinkamai metodas „sąnaudos plius“ ir perpardavimo kainos metodas, išskyrus tai, kad lyginamos kontroliuojamųjų ir nekontroliuojamųjų sandorių grynojo pelno maržos (atėmus atitinkamas veiklos sąnaudas), o ne bendroji perpardavimo marža arba bendrasis sąnaudų antkainis. Taikant sandorių grynosios maržos metodą, funkcinis palyginamumas paprastai yra svarbesnis už produkto palyginamumą.

Taikant pelno padalijimo metodą, nustatomas bendras pelnas, gautas asocijuotosioms įmonėms sudarius kontroliuojamuosius sandorius, ir tada šis pelnas padalijamas tarp asocijuotųjų įmonių ekonomiškai pagrįstu pagrindu, siekiant, kad pelno padalijimas būtų artimas tokiam, dėl kurio nepriklausomos įmonės būtų susitarusios pagal ištiesiosios rankos principą. Šį ekonomiškai pagrįstą pagrindą galima pagrįsti nepriklausomais rinkos duomenimis (pvz., nekontroliuojamais bendrosios įmonės susitarimais) arba vidaus duomenimis. Tokių vidaus duomenų, kurie yra svarbūs siekiant asocijuotosioms įmonėms padalyti bendrą pelną (toliau – padalijimo koeficientas (-ai)), rūšys priklausys nuo konkretaus atvejo faktų ir aplinkybių ir tai gali būti, pavyzdžiui, paskirstymo schemos, susijusios su atitinkamomis asocijuotųjų įmonių pardavimo, mokslinių tyrimų ir plėtros sąnaudomis, veiklos sąnaudomis, turtu ar darbuotojų skaičiumi. Padalijimo koeficientas (-ai) turėtų atspindėti atitinkamą šalių įnašą į kontroliuojamojo sandorio pajamų sukūrimą ir būti pakankamai nepriklausomas nuo sandorių kainodaros formulavimo (t. y. turėtų būti pagrįstas objektyviais duomenimis (pvz., pardavimu nesusijusioms šalims), o ne duomenimis, susijusiais su atlygiu už kontroliuojamuosius sandorius (pvz., pardavimu asocijuotosioms įmonėms)).

Bendras pelnas gali būti padalytas asocijuotosioms įmonėms remiantis likutine arba įnašo analize.

Atliekant likutinę analizę, pirmiausia nustatomas įprastas pelnas, priskirtinas įnašams, kuriuos galima patikimai palyginti, t. y. paprastai nustatomi ne tokie sudėtingi įnašai, kuriems galima rasti patikimų palyginamųjų sandorių, ir jie priskiriami asocijuotosioms įmonėms. Paprastai šis pirminis atlygis būtų nustatomas taikant vieną iš tradicinių sandorių metodų arba sandorio grynosios maržos metodą, kad būtų galima nustatyti atlygį už palyginamus nepriklausomų įmonių sandorius. Taigi, paprastai būtų neatsižvelgiama į grąžą, kuri būtų gauta dėl antros kategorijos įnašų, kurie gali būti unikalūs ir vertingi ir (arba) priskiriami aukštam integracijos lygiui arba bendrai prisiimamai ekonomiškai svarbiai rizikai. Antrame etape bet koks likutinis pelnas (arba nuostolis), likęs po to, kai buvo atsižvelgta į pelną, priskirtiną pirmai įnašų kategorijai, būtų grindžiamas antros kategorijos šalių įnašų santykinės vertės analize.

Atliekant įnašo analizę, kitaip, nei atliekant likutinę analizę, bendras pelnas iš karto padalijamas asocijuotosioms įmonėms, remiantis kiekvienos iš kontroliuojamųjų sandorių sudariusios asocijuotosios įmonės įnašo santykinge verte.

Šiame pasiūlyme neteikiama pirmenybė nė vienam iš pirmiau išvardytų pripažintų sandorių kainodaros metodų. Turi būti taikoma 10 straipsnyje nustatyta taisyklė, todėl tinkamiausias metodas turi būti pasirenkamas atsižvelgiant į konkretaus atvejo faktus ir aplinkybes.

9 straipsnio antroje dalyje taip pat nustatyta, kad sandorių kainodaros metodas, kuris nėra vienas iš 1 dalyje nustatytų patvirtintų metodų, gali būti taikomas tik tuo atveju, jei galima įrodyti, kad i) nė vienas iš patvirtintų metodų negali būti pagrįstai taikomas siekiant nustatyti kontroliuojamojo sandorio sąlygas taikant ištiesiosios rankos principą ir ii) taikant šį kitą metodą gaunamas rezultatas, atitinkantis rezultatą, kurį panašiomis aplinkybėmis gautų nepriklausomos įmonės, sudarydamos palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius. Mokesčių mokėtojai arba mokesčių administratoriai, reikalaujančiam taikyti ne vieną iš 1 dalyje nurodytų patvirtintų metodų, tenka pareiga įrodyti, kad buvo įvykdyti 9 straipsnio 2 dalies reikalavimai.

Kai įvykdomos 2 dalyje nustatytos sąlygos ir, siekiant nustatyti ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą, taikomas ekonominio vertinimo metodas, turi būti tinkamai atsižvelgiama į 2017 m. bendro sandorių kainodaros forumo patvirtintos ataskaitos JTPF/003/2017/FINAL/EN²⁶ dėl ekonominio vertinimo metodų naudojimo sandorių kainodarai turinį ir rekomendacijas. Ataskaitoje pateikiamas išsamus vertinimo metodų aprašymas ir konkretūs elementai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti juos naudojant sandorių kainodaros tikslais.

Tinkamiausio metodo pasirinkimas

Direktyvos 10 straipsnyje nustatyta, kad renkantis sandorių kainodaros metodą visada turėtų būti siekiama rasti konkrečiam atvejui tinkamiausią metodą.

Šiuo tikslu renkantis turėtų būti atsižvelgiama į atitinkamus sandorių kainodaros metodų privalumus ir trūkumus; svarstomo metodo tinkamumą atsižvelgiant į kontroliuojamojo sandorio pobūdį, kuris nustatomas visų pirma atliekant funkcinę analizę; galimybę gauti patikimos informacijos (visų pirma apie nekontroliuojamus palyginamuosius sandorius), reikalingos pasirinktam metodui ir (arba) kitiems metodams taikyti, ir kontroliuojamųjų ir nekontroliuojamųjų sandorių palyginamumą, įskaitant palyginamumo koregavimų, kurių gali prireikti esminiams jų skirtumams pašalinti, patikimumą. Nė vienas metodas nėra tinkamas kiekvienam galimam atvejui, taip pat nebūtina įrodyti, kad tam tikras metodas nėra tinkamas tam tikromis aplinkybėmis.

Apskritai palyginamosios nepriklausomos kainos metodas yra tinkamas metodas nustatyti ištiesiosios rinkos principą atitinkančias kainas, kai a) parduodamos biržos prekės, kuriomis prekiaujama rinkoje, jeigu kontroliuojamasis sandoris ir palyginamasis (-ieji) nekontroliuojamasis (-ieji) sandoris (-iai) vyksta panašiomis aplinkybėmis, įskaitant tą patį komercinės grandinės lygį (pvz., pardavimas antriniam gamintojui, platintojui, mažmenininkui ir pan.), ir b) sudaromi kai kurie įprasti finansiniai sandoriai, pavyzdžiui, skolinami pinigai. Šių rūšių sandorių rinkos kainos (pvz., biržos prekių kainos arba palūkanų normos) gali būti skelbiamos viešai.

Perpardavimo kainos metodas naudingiausias, kai jis taikomas pardavimo ir rinkodaros veiksmams, kuriuos paprastai atlieka platintojas. Tam tikromis aplinkybėmis perpardavėjo perpardavimo kainos marža sudarius kontroliuojamąjį sandorį gali būti nustatoma pagal perpardavimo kainos maržą, kurią tas pats perpardavėjas uždirba už įsigytas ir parduotas prekes sudarydamos palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius (vidiniai

²⁶ ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaita dėl ekonominio vertinimo metodų naudojimo sandorių kainodarai (JTPF/003/2017/FINAL/EN): https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-10/2017_10_16_jtpf_003_2017_en_final_en.pdf.

palyginamieji sandoriai). Kitomis aplinkybėmis perpardavimo kainos marža gali būti nustatoma pagal perpardavimo kainos maržą, kurią nepriklausomos įmonės uždirba sudarydamos palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius (išoriniai palyginamieji sandoriai).

Metodas „sąnaudos plius“ naudingiausias tais atvejais, kada a) prekes parduoda gamintojas, kuris į kontroliuojamą sandorį neįneša vertingo unikalaus nematerialiojo turto arba neprisiima neįprastos rizikos, kaip, pavyzdžiui, gali būti sudarius sutartį arba žaliavų perdirbimo susitarimą, arba b) kada kontroliuojamasis sandoris yra paslaugų teikimas, kai paslaugų teikėjas neįneša vertingo unikalaus nematerialiojo turto arba neprisiima neįprastos rizikos.

Sandorio grynosios maržos metodas veikia panašiai, kaip atitinkamai metodas „sąnaudos plius“ ir perpardavimo kainos metodas, išskyrus tai, kad jį taikant lyginamos grynojo pelno maržos, ir jis naudingas tais atvejais, kai nėra viešai skelbiamos patikimos informacijos apie trečiųjų šalių bendrąją maržą arba jos yra nedaug ir dėl to sunku taikyti pirmiau minėtus tradicinius sandorių metodus. Apskritai pažymima, kad sąnaudomis pagrįsti grynosios pelno maržos rodikliai naudojami gamybos ir paslaugų veiklai; pardavimu pagrįsti rodikliai – pardavimo veiklai, o turtu pagrįsti rodikliai – turtui imliai veiklai. Bet kuriuo atveju turėtų būti pasirenkamas toks finansinis rodiklis, kuris: i) atspindi tikrinamos šalies (t. y. kontroliuojamojo sandorio šalies, kurios finansinis rodiklis tikrinamas) atliekamų funkcijų vertę, atsižvelgiant į jos turtą ir riziką; ii) yra pakankamai nepriklausomas nuo sandorių kainodaros formulavimo, t. y. jis turėtų būti grindžiamas objektyviais duomenimis (pavyzdžiui, pardavimu nesusijusioms šalims), o ne duomenimis, susijusiais su atlygiu už kontroliuojamuosius sandorius (pavyzdžiui, pardavimu asocijuotosioms įmonėms), ir iii) gali būti pakankamai patikimai ir nuosekliai įvertintas kontroliuojamojo sandorio ir palyginamojo (-ųjų) nekontroliuojamojo (-ųjų) sandorio (-ių) lygmeniu.

Vienpusiai metodai (perpardavimo kainos, „sąnaudos plius“, sandorio grynosios maržos metodas) nėra patikimi, jei kiekviena sandorio šalis įneša unikalų ir vertingą įnašą į kontroliuojamąjį sandorį arba jei šalys vykdo labai integruotą veiklą. Tokiu atveju tinkamiausias metodas yra pelno padalijimo metodas, nes nepriklausomos šalys gali veiksmingai nustatyti sandorio kainą proporcingai savo įnašui, todėl tikslingiau taikyti dvipusį metodą. Be to, kadangi šie įnašai yra unikalūs ir vertingi, nebus patikimos palyginamosios informacijos, kurią būtų galima panaudoti patikimesnei sandorio kainai nustatyti taikant kitą metodą.

Vienpusiai metodai tinkami tais atvejais, kai visi unikalūs ir vertingi įnašai įnešami vienos iš kontroliuojamojo sandorio šalių, o kita šalis neįneša jokių unikalių ir vertingų įnašų. Tokiu atveju turėtų būti tikrinama ta šalis, kuriai galima patikimiausiai taikyti sandorių kainodaros metodą ir kurios atžvilgiu galima rasti patikimiausius palyginamuosius duomenis. Šalis, kuri neįneša jokio unikalaus ir vertingo įnašo, susijusio su sandoriu, dažniausiai bus ta, kuriai galima patikimiausiai taikyti vienpusį sandorių kainodaros metodą.

Palyginamumo analizė

Palyginamumo analizė yra ištiestosios rankos principo taikymo kertinis akmuo.

Norint taikyti ištiestosios rankos principą, būtina atlikti palyginamumo analizę, kurią iš esmės sudaro du pagrindiniai aspektai: i) nustatomi asocijuotųjų įmonių komerciniai ar finansiniai ryšiai ir su šiais ryšiais susijusios sąlygos bei ekonomiškai svarbios aplinkybės ir ii) asocijuotųjų įmonių sandorių (kontroliuojamųjų sandorių) sąlygos ir ekonomiškai svarbios

aplinkybės palyginamos su palyginamaisiais nepriklausomų įmonių sandoriais (palyginamaisiais nekontroliuojamaisiais sandoriais).

Kalbant apie pirmąjį aspektą, 11 straipsnyje pateikiami palyginamumo veiksniai, į kuriuos valstybės narės turėtų atsižvelgti nustatydamos kontroliuojamojo sandorio aplinkybes. Šie veiksniai yra sandorio sutartinės sąlygos, funkcinė analizė (funkcijos, kurias atlieka kiekviena įmonė, atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką), sandorio objekto produkto ar paslaugos savybės, ekonominės aplinkybės ir verslo strategijos. Nustačius kontroliuojamojo sandorio aplinkybes, reikia atlikti faktinį palyginimą ir įvertinti, ar sandoris sudarytas laikantis ištiesiosios rankos principo. Tam būtina nustatyti, kokio dydžio bus palyginimo objektas (t. y. reikia pasirinkti sandorių kainodaros metodą) ir su kuo jis bus lyginamas (t. y. reikia nustatyti galimą palyginamąjį nekontroliuojamąjį sandorį).

Kontroliuojamasis ir nekontroliuojamasis sandoriai laikomi palyginamaisiais, jeigu ekonomiškai svarbios abiejų sandorių savybės ir su jais susijusios aplinkybės yra pakankamai panašios, kad būtų galima patikimai įvertinti ištiesiosios rankos principą atitinkantį rezultatą.

Abu sandoriai nebūtinai turi būti identiški, kad juos būtų galima palyginti. Vietoje to, nė vienas iš jų skirtumų neturėtų turėti esminės įtakos ištiesiosios rankos principą atitinkančiai kainai ar pelnui; jeigu esama tokių esminių skirtumų, turėtų būti atliekami pagrįstai tikslūs koregavimai, kad būtų pašalintas jų poveikis.

Šie koregavimai (kurie vadinami palyginamumo koregavimais) turi būti atliekami tik tuo atveju, jei esminių skirtumų poveikį kainai ar pelnui galima nustatyti pakankamai tiksliai, kad būtų padidintas rezultatų patikimumas.

11 straipsnyje taip pat nurodyta, kad valstybės narės turėtų užtikrinti, jog palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių paieška būtų grindžiama skaidrumo principu. Tai reiškia, kad mokesčių mokėtojai turėtų mokesčių administratoriui pagrįsti ir dokumentais patvirtinti paieškos veiksmus ir, simetriškai, kad mokesčių administratorius, rengdamas tokią paiešką arba ją užginčydamas, turėtų pateikti mokesčių mokėtojui atitinkamą su šiais veiksmais susijusią informaciją.

Ieškant palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių reikėtų tinkamai atsižvelgti į rekomendacijas, pateiktas 2016 m. bendro sandorių kainodaros forumo patvirtintoje ataskaitoje JTPF/007/2016/FINAL/EN²⁷ dėl palyginamųjų sandorių naudojimo ES.

Ištiesiosios rankos intervalo nustatymas

Kai kuriais atvejais taikant kainodaros metodą gaunamas vienas rezultatas, kuris yra patikimiausias ištiesiosios rankos principą atitinkančio rezultato matas. Kitais atvejais taikant metodą gali būti gaunami keli rezultatai, iš kurių galima nustatyti patikimų rezultatų intervalą. Laikantis geriausios tarptautinės praktikos, 12 straipsnyje nustatyta, kad tais atvejais, kai taikant tinkamiausią metodą gaunami įvairūs skaičiai, ištiesiosios rankos intervalas turi būti nustatomas taikant tarpkvartilinį intervalą. Tarpkvartilinis intervalas yra rezultatų, gautų iš nekontroliuojamųjų palyginamųjų sandorių, intervalas nuo 25-ojo iki 75-ojo procentilio.

²⁷ ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaita dėl palyginamųjų sandorių naudojimo ES (JTPF/007/2016/FINAL/EN): <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-04/jtpf0072017encomps.pdf>.

Siekiant sumažinti ginčų skaičių ir užtikrinti bendrą požiūrį visoje Sąjungoje, šiame straipsnyje taip pat nustatyta, kad i) mokesčių mokėtojai neturėtų būti taikomas koregavimas, kai jo rezultatai patenka į tarpkvartilinį intervalą, išskyrus atvejus, kai mokesčių administratorius arba mokesčių mokėtojas įrodo, kad konkretus kitoks intervalo išdėstymas yra pagrįstas konkretais atvejo faktais ir aplinkybėmis; ii) kai kontroliuojamojo sandorio rezultatai nepatenka į ištiesiosios rankos principą atitinkančio intervalo ribas, mokesčių administratoriai turi atlikti visų rezultatų medianos koregavimą, nebent mokesčių mokėtojas arba mokesčių administratorius įrodytų, kad bet kuris kitas intervalo taškas leidžia nustatyti patikimesnę ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą konkrečiu nagrinėjamu atveju.

Sandorių kainodaros dokumentai

Dokumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad atitinkamų sandorių kainos nustatytos laikantis ištiesiosios rankos principo, yra vienas pagrindinių sandorių kainodaros reikalavimų laikymosi elementas. 2 priede pateikti pagrindiniai dokumentams taikomų taisyklių elementai, kuriuos Komisija vėliau patikslins, laikydamosi 13 straipsnyje išdėstytų nuostatų, ir galbūt papildys tokiais elementais, kaip standartiniai šablonai, kuriuose nustatomas sandorių kainodaros informacijos rūšis ir turinys, apimami terminai, lingvistiniai reikalavimai ir mokesčių mokėtojai, kuriems taikoma prievolė pateikti dokumentus.

iii) Ištiesiosios rankos principo taikymas ir būsimos bendros taisyklės konkrečiais klausimais

Siekiant užtikrinti bendrą ištiesiosios rankos principo taikymą, valstybėse narėse taikant ištiesiosios rankos principą bus privaloma naujausia EBPO sandorių kainodaros gairių versija. Kadangi EBPO sandorių kainodaros gairės bus iš dalies keičiamos, šios naujos gairės turėtų būti nauja privaloma orientacinė sistema. Siekiant užtikrinti, kad valstybėse narėse būtų laikomasi šių naujų gairių, turėtų būti taikoma procedūra pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio 9 dalį. Be to, Komisija taip pat gali pasiūlyti šios direktyvos pakeitimą, kad būtų atsižvelgta į EBPO sandorių kainodaros gairių pakeitimą.

Siekiant užtikrinti didesnę tikrumą mokesčių mokėtojams, siūloma įgyvendinimo aktais nustatyti tolesnes bendras privalomas taisykles sandorių kainodaros srityje. Šiuose įgyvendinimo aktuose mokesčių mokėtojams bus aiškiai nurodyta, ką Sąjungos mokesčių administratoriai laikytų priimtina taikyti konkrečioms sandoriams, taip pat bus numatytos vadinamosios apsaugos taisyklės, kurios sumažins reikalavimų laikymosi našą ir ginčų skaičių.

Atsižvelgiant į opų tokių priemonių pobūdį, iš dalies susijusį su nacionaliniais vykdomaisiais ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimais tiesioginio apmokestinimo srityje, naudojimąsi apmokestinimo teisėmis, suteiktomis pagal dvišales ar daugiašales sutartis dėl mokesčių, kuriomis išvengiama dvigubo apmokestinimo arba visiško neapmokestinimo, ir galimą finansinį poveikį valstybių narių mokesčių bazėms, įgyvendinimo įgaliojimai priimti sprendimus pagal šią direktyvą turėtų būti suteikti Tarybai, kuri remtųsi Komisijos pasiūlymu.

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA**dėl sandorių kainodaros**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 115 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę²⁸,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁹,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) sandorių kainodara – tai tarpvalstybinių sandorių tarp asocijuotųjų įmonių, priklausančių tarptautinei įmonių grupei, kainų nustatymas. Kadangi mokesčiai paprastai apskaičiuojami remiantis subjektų lygmens sąskaitomis, kainos ar kitos sąlygos, kuriomis asocijuotosios įmonės sudaro tarpvalstybinius sandorius, turės įtakos atitinkamų subjektų pajamoms ir (arba) sąnaudoms, susijusioms su šiais sandoriais, ir todėl turės įtakos pelno dydžiui, kurį kiekvienas grupės subjektas registruoja mokesčių tikslais tame jurisdikciją turinčiame subjekte, kuriame jis vykdo veiklą;
- (2) visuotinai pripažintas standartas, taikomas nustatant kainas tarp asocijuotųjų įmonių mokesčių tikslais, yra vadinamasis ištiesiosios rankos principas. Ištiesiosios rankos principas nurodo, kad atskiri tarptautinės įmonių grupės nariai turi sudaryti tarpusavio sandorius taip, tarsi jie būtų nepriklausomos trečiosios šalys. Kitaip tariant, sandoriai tarp dviejų asocijuotųjų įmonių turėtų atspindėti rezultatą, kuris būtų pasiektas, jei šalys nebūtų susijusios, t. y. jei šalys būtų nepriklausomos viena nuo kitos, o rezultatą (kainą ar maržą) nustatytų (atvirosios) rinkos jėgos;
- (3) kai valstybės narės skirtingai taiko ar aiškina ištiesiosios rankos principą, susidaro aplinkybės, galinčios pakenkti vidaus rinkai. Taikomų sandorių kainodaros taisyklių nenuoseklumas ne tik gali lemti dvigubą apmokestinimą, bet ir sudaryti sąlygas pelno perkėlimui ir mokesčių vengimui. Toks nenuoseklumas yra didelė mokestinė kliūtis tarpvalstybinę veiklą vykdančioms įmonėms, dėl jo gali atsirasti ekonominių iškraipymų ir neveiksmingumo ir jis daro neigiamą poveikį tarpvalstybinėms investicijoms ir augimui;
- (4) šia direktyva nustatomos taisyklės, kad būtų užtikrintas bendras ištiesiosios rankos principo taikymas visoje Sąjungoje, siekiant padidinti mokestinį tikrumą ir sumažinti dvigubo apmokestinimo ir visiško neapmokestinimo atvejų skaičių;

²⁸ OL C , , p. .

²⁹ OL C , , p. .

- (5) siekiant užtikrinti, kad ištiestosios rankos principas būtų vienodai taikomas visoje Sąjungoje, valstybės narės turėtų taikyti bendrą asocijuotųjų įmonių apibrėžtį. Siekiant užtikrinti vienodą požiūrį, šioje direktyvoje nuolatinė buveinė turėtų būti laikoma asocijuotąja įmone, todėl pagrindinės buveinės ir nuolatinės buveinės vidaus sandoriai turėtų būti nustatomi laikantis ištiestosios rankos principo;
- (6) siekiant užtikrinti dvigubo apmokestinimo mažinimą, valstybės narės turėtų turėti atitinkamus mechanizmus, kad, kai kitoje valstybėje narėje arba trečiosios valstybės jurisdikcijoje atliekamas pirminis koregavimas, jos galėtų atlikti atitiktinį koregavimą. Visų pirma valstybės narės turėtų turėti galimybę atlikti atitiktinius koregavimus ir turėtų neriboti tokio koregavimo taikymo ne tik vykdant bendro susitarimo procedūras, bet ir: i) pagreitintą procedūrą, kuri turi būti užbaigta per 180 dienų, nepradedant bendro susitarimo procedūros, kai nėra abejonių, kad pirminis koregavimas yra pagrįstas, arba ii) bendrus auditus ar kitokį tarptautinį bendradarbiavimą, pavyzdžiui, daugiašales rizikos vertinimo programas, kaip antai Europos pasitikėjimo ir bendradarbiavimo metodas (ETACA) ir Tarptautinė reikalavimų laikymosi užtikrinimo programa (ICAP);
- (7) gali būti pagrįstų priežasčių, dėl kurių atitiktinis koregavimas neatliekamas arba yra mažesnis už pirminį koregavimą. Visų pirma valstybės narės neturėtų atlikti atitiktinių koregavimų, jei: i) nelaikoma, kad pirminis koregavimas atitinka ištiestosios rankos principą; ii) dėl pirminio koregavimo kitame jurisdikciją turinčiame subjekte neapmokestinama pelno suma, nuo kurios asocijuotajai įmonei atitinkamoje valstybėje narėje jau buvo apskaičiuoti mokesčiai, ir iii) kai tai susiję su trečiosios valstybės jurisdikcija, nėra sudaryta sutartis dėl mokesčių. Jei pirminis koregavimas neatliktas, valstybės narės gali atlikti koregavimą sumažindamos sumą tik tuo atveju, jei: i) koregavimas sumažinant sumą atitinka ištiestosios rankos principą; ii) suma, lygi koreguojant sumažintai sumai, yra įtraukta į kito jurisdikciją turinčio subjekto asocijuotosios įmonės pelną ir ten apmokestinta ir iii) atitinkamam jurisdikciją turinčiam subjektui išsiųstas pranešimas apie ketinimą atlikti koregavimą sumažinant sumą. Ankstesnėmis nuostatomis siekiama užtikrinti, kad: i) valstybės narės galėtų išsaugoti teisę vertinti, ar pirminis koregavimas atitinka ištiestosios rinkos principą ir ii) ar nesama nei dvigubo apmokestinimo, nei visiško neapmokestinimo. Valstybės narės neturėtų sukurti visiško neapmokestinimo atvejų;
- (8) siekiant nustatyti bendrą požiūrį į kompensuojamuosius koregavimus Sąjungoje ir išvengti bylinėjimosi, šioje direktyvoje nustatytos sąlygos, kuriomis valstybės narės turėtų pripažinti kompensuojamąjį koregavimą. Ši nuostata turėtų būti aiškinama kartu su Komisijos 2013 m. ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaita dėl kompensuojamųjų koregavimų³⁰;
- (9) siekiant užtikrinti, kad sandorių kainodaros rezultatai būtų nustatomi pagal faktinį susijusių šalių elgesį, šioje direktyvoje nustatytas reikalavimas kruopščiai apibrėžti faktinį sandorį tarp asocijuotųjų įmonių, analizuojant šalių sutartinius ryšius kartu su šalių elgesiu. Šiuo atžvilgiu pirmuoju svarbiausiu sandorių kainodaros analizės veiksmu turėtų būti tikslus įmonių tarpusavio sandorių apibrėžimas, analizuojant jų ekonomiškai svarbias savybes, kurias atspindi ne tik šalių sudarytos sutartys, bet ir jų elgesys bei kiti svarbūs faktai. Sutarties sąlygos turėtų būti analizės atskaitos taškas, o jei elgesys ar kiti faktai neatitinka rašytinės sutarties, geriausiu faktiškai sudaryto (-ų)

³⁰ JTPF/009/FINAL/2013/EN, 2013 m. lapkričio 5 d. posėdis: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/jtpf_009_final_2013_en.pdf.

sandorio (-ių) įrodymu turėtų būti laikomas šalių elgesys (o ne rašytinės sutarties sąlygos);

- (10) sandorių kainodaros metodai taikomi siekiant nustatyti sandorių tarp asocijuotųjų įmonių kainas, atitinkančias ištiestosios rankos principą. Šioje direktyvoje išvardyti metodai atitinka Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) 2022 m. sandorių kainodaros gairių tarptautinėms įmonėms ir mokesčių institucijoms (toliau – EBPO sandorių kainodaros gairės) III skyrių. Šioje direktyvoje neteikiama pirmenybė nė vienam iš šių pripažintų sandorių kainodaros metodų. Vietoje turėtų būti taikoma šioje direktyvoje nustatyta tinkamiausio metodo taisyklė, taigi tinkamiausias metodas turėtų būti pasirenkamas atsižvelgiant į konkretaus atvejo faktus ir aplinkybes. Be to, šioje direktyvoje nustatyta, kad sandorių kainodaros metodas, kuris nėra vienas iš EBPO pripažintų metodų, gali būti taikomas tik tuo atveju, jei galima įrodyti, kad: i) nė vienas iš EBPO pripažintų metodų negali būti pagrįstai taikomas siekiant nustatyti kontroliuojamojo sandorio (t. y. sandorio tarp asocijuotųjų įmonių) ištiestosios rankos principą atitinkančias sąlygas ir ii) taikant šį kitą metodą gaunamas rezultatas, atitinkantis rezultatą, kurį panašiomis aplinkybėmis gautų nepriklausomos įmonės, sudarydamos palyginamuosius nekontroliuojamuosius sandorius. Mokesčių mokėtojai arba mokesčių administratoriai, taikančiam ne vieną iš EBPO pripažintų metodų, turėtų tekti pareiga įrodyti, kad reikalavimai įvykdyti. Kai sąlygos įvykdomos ir ekonominio vertinimo metodas taikomas siekiant nustatyti ištiestosios rankos principą atitinkančią kainą, reikėtų tinkamai atsižvelgti į Komisijos 2017 m. ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaitos dėl ekonominio vertinimo metodų naudojimo sandorių kainodarai³¹ turinį ir rekomendacijas;
- (11) renkantis sandorių kainodaros metodą visada turėtų būti siekiama rasti konkrečiam atvejui tinkamiausią metodą. Pasirenkant tinkamiausią sandorių kainodaros metodą reikėtų atsižvelgti į i) atitinkamus sandorių kainodaros metodų privalumus ir trūkumus; ii) svarstomo metodo tinkamumą atsižvelgiant į kontroliuojamojo sandorio pobūdį, kuris nustatomas visų pirma atliekant funkcinę analizę; iii) galimybę gauti patikimos informacijos (visų pirma apie nekontroliuojamus palyginamuosius sandorius), reikalingos pasirinktam metodui arba kitiems metodams taikyti, ir iv) kontroliuojamųjų ir nekontroliuojamųjų sandorių palyginamumą, įskaitant palyginamumo koregavimų, kurių gali prireikti esminiams jų skirtumams pašalinti, patikimumą. Nė vienas metodas nėra tinkamas kiekvienam galimam atvejui, taip pat nebūtina įrodyti, kad tam tikras metodas nėra tinkamas konkrečiomis aplinkybėmis. Reikėtų pažymėti, kad vienus metodai (perpardavimo kainos, „sąnaudos plus“, sandorio grynosios maržos metodas) nėra laikomi patikimais, jei kiekviena sandorio šalis įneša unikalų ir vertingą įnašą į kontroliuojamąjį sandorį arba jei šalys vykdo labai integruotą veiklą. Tokiu atveju tinkamiausias metodas yra pelno padalijimo metodas, nes nepriklausomos šalys gali veiksmingai nustatyti sandorio kainą proporcingai savo įnašui, todėl tiksliau taikyti dvipusį metodą. Vienpusiai metodai yra tinkami, kai visi unikalūs ir vertingi įnašai įnešami vienos iš kontroliuojamojo sandorio šalių, o kita šalis neįneša jokių unikalių ir vertingų įnašų. Tokiu atveju turėtų būti tikrinama ta šalis, t. y. kontroliuojamojo sandorio šalis, kurios finansinis rodiklis tikrinamas, kuriai galima patikimiausiai taikyti sandorių kainodaros metodą ir kurios atžvilgiu galima rasti patikimiausius palyginamuosius duomenis. Šalis, kuri neįneša

³¹ JTPF/003/2017/FINAL/EN, 2017 m. birželio 22 d. posėdis: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-10/2017_10_16_jtpf_003_2017_en_final_en.pdf.

jokio unikalaus ir vertingo įnašo, susijusio su sandoriu, dažniausiai bus ta, kuriai galima patikimiausiai taikyti vienpusį sandorių kainodaros metodą;

- (12) norint taikyti ištiesiosios rankos principą, būtina atlikti palyginamumo analizę, kurią iš esmės sudaro du pagrindiniai aspektai: i) nustatomi asocijuotųjų įmonių komerciniai ar finansiniai ryšiai ir su šiais ryšiais susijusios sąlygos bei ekonomiškai svarbios aplinkybės ir ii) asocijuotųjų įmonių sandorių (kontroliuojamųjų sandorių) sąlygos ir ekonomiškai svarbios aplinkybės palyginamos su palyginamaisiais nepriklausomų įmonių sandoriais (palyginamaisiais nekontroliuojamaisiais sandoriais). Palyginamumo veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti, yra i) sandorio sutartinės sąlygos, ii) funkcinė analizė (funkcijos, kurias atlieka kiekviena įmonė, atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką), iii) sandorio objekto produkto ar paslaugos savybės, iv) ekonominės aplinkybės ir v) verslo strategijos. Nustačius kontroliuojamojo sandorio aplinkybes, reikėtų atlikti faktinį palyginimą ir įvertinti, ar sandoris sudarytas laikantis ištiesiosios rankos principo. Todėl nagrinėjamo kontroliuojamojo sandorio sąlygos turėtų būti lyginamos su palyginamojo nekontroliuojamojo sandorio sąlygomis. Kontroliuojamasis ir nekontroliuojamasis sandoriai laikomi palyginamaisiais, jeigu ekonomiškai svarbios abiejų sandorių savybės ir su jais susijusios aplinkybės yra pakankamai panašios, kad būtų galima patikimai įvertinti ištiesiosios rankos principą atitinkantį rezultatą. Abu sandoriai nebūtinai turi būti identiški, kad juos būtų galima palyginti. Vietoje to, nė vienas iš jų skirtumų neturėtų turėti esminės įtakos ištiesiosios rankos principą atitinkančiai kainai ar pelnui; jeigu esama tokių esminių skirtumų, turėtų būti atliekami pagrįstai tikslūs koregavimai, kad būtų pašalintas jų poveikis. Ieškant palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių, reikėtų tinkamai atsižvelgti į Komisijos 2016 m. ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaitoje dėl palyginamųjų sandorių naudojimo ES³² pateiktas rekomendacijas;
- (13) siekiant sumažinti ginčų skaičių ir užtikrinti bendrą požiūrį visoje Sąjungoje, šioje direktyvoje taip pat nustatyta, kad i) mokesčių mokėtojai neturėtų būti taikomas koregavimas, kai jo rezultatai patenka į tarpkvartilinį intervalą, išskyrus atvejus, kai mokesčių administratorius arba mokesčių mokėtojas įrodo, kad konkretus kitoks intervalo išdėstymas yra pagrįstas konkrečiais faktais ir aplinkybėmis. Kai kontroliuojamojo sandorio rezultatai nepatenka į ištiesiosios rankos principą atitinkančio intervalo ribas, mokesčių administratoriai turėtų privalėti atlikti visų rezultatų medianos koregavimą, nebent mokesčių mokėtojas arba mokesčių administratorius įrodytų, kad bet kuris kitas intervalo taškas leidžia nustatyti patikimesnę ištiesiosios rankos principą atitinkančią kainą konkrečiu nagrinėjamu atveju;
- (14) siekiant sumažinti reikalavimų laikymosi našą tarpvalstybinę veiklą Sąjungoje vykdančioms mokesčių mokėtojoms, taip pat reikėtų pradėti taikyti bendrą požiūrį į dokumentų dėl sandorių kainodaros rengimą. Atsižvelgiant į EBPO sandorių kainodaros gairių V skyrių „Dokumentai“ ir Europos Sąjungos asocijuotųjų įmonių sandorių kainodaros dokumentų elgesio kodeksą, nustatytas vienas standartinis šablonas, taisyklės dėl turinio ir lingvistiniai reikalavimai, terminai ir mokesčių

³² Komisijos 2016 m. ES bendro sandorių kainodaros forumo ataskaita dėl palyginamųjų sandorių naudojimo ES (JTPF/007/2016/FINAL/EN): <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-04/jtpf0072017encomps.pdf>.

mokėtojai, kurie turi rengti dokumentus, užtikrintų paprastumą ir padėtų sutaupyti lėšų³³;

- (15) šioje direktyvoje numatytos taisyklės turėtų būti taikomos taip, kad atitiktų EBPO sandorių kainodaros gaires;
- (16) siekiant mokesčių mokėtojams suteikti daugiau tikrumo ir sumažinti dvigubo apmokestinimo riziką, šioje direktyvoje numatyta galimybė įgyvendinimo aktais nustatyti tolesnes bendras sandorių kainodaros privalomas taisykles. Tuose įgyvendinimo aktuose mokesčių mokėtojams turėtų būti aiškiai nurodyta, ką Sąjungos mokesčių administratoriai laikytų priimtina taikyti konkrečioms sandoriams, taip pat turėtų būti numatytos vadinamosios apsaugos taisyklės, kurios sumažintų reikalavimų laikymosi našta ir ginčų skaičių. Atsižvelgiant į galimą tokių priemonių poveikį nacionaliniams vykdomiesiems ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimams tiesioginio apmokestinimo srityje, naudojimąsi apmokestinimo teisėmis, suteiktomis pagal dvišales ar daugiašales sutartis dėl mokesčių, kuriomis išvengiama dvigubo apmokestinimo arba visiško neapmokestinimo, ir galimą finansinį poveikį valstybių narių mokesčių bazėms, įgyvendinimo įgaliojimai priimti sprendimus pagal šią direktyvą turėtų būti suteikti Tarybai, kuri remtųsi Komisijos pasiūlymu;
- (17) siekdama įvertinti šioje direktyvoje nustatytų naujų taisyklių veiksmingumą, Komisija turėtų parengti vertinimą remdamasi valstybių narių pateikta informacija ir kitais turimais duomenimis;
- (18) siekiant, kad įmonės galėtų tiesiogiai naudotis vidaus rinkos teikiamais privalumais ir nepatirtų nereikalingos papildomos administracinės naštos, informacija apie šioje direktyvoje nustatytas mokesčių nuostatas turėtų būti prieinama per bendruosius skaitmeninius vartus pagal Reglamentą (ES) 2018/1724³⁴. Bendrieji skaitmeniniai vartai suteikia vieną bendrą prieigą tarpvalstybiniais naudotojams prie internetu teikiamos su vidaus rinkos veikimu susijusios informacijos, procedūrų ir pagalbos paslaugų;
- (19) asmens duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą turėtų būti atliekamas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679³⁵. Valstybės narės gali tvarkyti asmens duomenis pagal šią direktyvą siekdamos nustatyti asocijuotąsias įmones, kaip nurodyta 5 straipsnyje;
- (20) dešimties metų saugojimo laikotarpis pateisinamas, kad valstybės narės galėtų laikytis daugumos senaties terminų; (21) siekiant sumažinti mokesčių mokėtojams tenkančią administracinę naštą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl sandorių kainodaros dokumentų, nustatant bendrus šablonus, lingvistinius reikalavimus, apibrėžiant mokesčių mokėtojų, kurie turi laikytis šių šablonų, rūšis ir terminus. Ypač

³³ 2006 m. birželio 27 d. Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų rezoliucija dėl Europos sąjungos asocijuotųjų įmonių sandorių kainodaros dokumentų (ES SKD) elgesio kodekso, 2006/C 176/01, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:42006X0728\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:42006X0728(01)).

³⁴ 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1).

³⁵ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (22) kadangi šios direktyvos tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl tarpvalstybinio sandorių kainodaros taisyklių pobūdžio ir būtinybės mažinti reikalavimų vykdymo išlaidas visoje vidaus rinkoje tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (23) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę [įrašyti vėliau],

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama suderinti valstybių narių sandorių kainodaros taisykles ir užtikrinti bendrą ištiesiosios rankos principo taikymą Sąjungoje.

2 straipsnis

Taikymo sritis

Ši direktyva taikoma vienoje ar daugiau valstybių narių registruotiems arba apmokestinamiems mokesčių mokėtojams, įskaitant nuolatinės buveinės vienoje ar daugiau valstybių narių.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) ištiesiosios rankos principas – tarptautinis standartas, pagal kurį asocijuotosios įmonės turi tarpusavyje sudaryti sandorius taip, lyg būtų nepriklausomos trečiosios šalys. Kitaip tariant, sandoriai tarp dviejų asocijuotųjų įmonių turėtų atspindėti rezultatą, kuris būtų pasiektas, jei šalys nebūtų susijusios, t. y. jei šalys būtų

nepriklausomos viena nuo kitos, o rezultatą (kainą ar maržą) nustatytą (atvirosios) rinkos jėgos;

- (2) ištiesiosios rankos principą atitinkantis rezultatas – kontroliuojamojo sandorio rezultatas, jei asocijuotosioms įmonėms palaikant tarpusavio komercinius ar finansinius ryšius būtų buvusios nustatytos arba taikomos tokios pat sąlygos, kokios būtų buvusios nustatytos tarp nepriklausomų įmonių;
- (3) ištiesiosios rankos intervalas – skaičių intervalas, priimtinas siekiant nustatyti, ar kontroliuojamojo sandorio sąlygos atitinka ištiesiosios rankos principą, kai tie skaičiai gaunami taikant tą patį sandorių kainodaros metodą keliems palyginamiesiems duomenims;
- (4) nuolatinė buveinė – nuolatinė veiklos vieta, apibrėžta atitinkamoje dvišalėje sutartyje dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo arba, jei tokios sutarties nėra, nacionalinėje teisėje;
- (5) nepriklausomos įmonės – įmonės, kurios nėra asocijuotosios įmonės, kaip apibrėžta 5 straipsnyje;
- (6) pirminis koregavimas – bendrovės apmokestinamojo pelno koregavimas padidinant sumą, kuri pirmosios jurisdikcijos mokesčių administratorius atlieka taikydamas ištiesiosios rankos principą sandoriams, kuriuose dalyvauja antrosios mokesčių jurisdikcijos asocijuotoji įmonė;
- (7) atitiktinis koregavimas – bendrovės apmokestinamojo pelno koregavimas sumažinant sumą, kuri po pirmosios jurisdikcijos mokesčių administratoriaus atliekamo pirminio koregavimo atlieka antrosios jurisdikcijos mokesčių administratorius, kad abiejų jurisdikcijų pelno paskirstymas būtų nuoseklus;
- (8) kompensuojamasis koregavimas – koregavimas, kai mokesčių mokėtojas mokesčių tikslais nurodo sandorio kainą, kuri, mokesčių mokėtojo nuomone, yra kontroliuojamojo sandorio ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina, net jei ši kaina skiriasi nuo sumos, kurią faktiškai tarpusavyje taiko asocijuotosios įmonės;
- (9) palyginamosios nepriklausomos kainos metodas – sandorių kainodaros metodas, kuriuo pagal kontroliuojamąjį sandorį perduoto turto ar paslaugų kaina palyginama su kaina, taikoma už pagal palyginamąjį nekontroliuojamąjį sandorį panašiomis aplinkybėmis perduotą turtą ar paslaugas;
- (10) perpardavimo kainos metodas – sandorių kainodaros metodas, grindžiamas kaina, už kurią iš asocijuotosios įmonės įsigytas produktas perparduodamas nepriklausomai įmonei. Perpardavimo kaina sumažinama perpardavimo kainos marža ir rezultatas, gautas atėmus perpardavimo kainos maržą, jį pakoregavus atsižvelgiant į kitas su produkto pirkimu susijusias sąnaudas, pvz., muitus, gali būti laikomas turto pradinio perdavimo tarp asocijuotųjų įmonių ištiesiosios rankos principą atitinkančia kaina;
- (11) metodas „sąnaudos plius“ – sandorių kainodaros metodas, kurį taikant naudojamos turto (ar paslaugų) tiekėjo sąnaudos, patirtos vykdant kontroliuojamąjį sandorį. Prie šių sąnaudų pridedamas atitinkamas antkainis, kad, atsižvelgiant į vykdomas funkcijas (atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką) ir rinkos sąlygas, būtų gautas atitinkamas pelnas. Kaina, prie tinkamos sąnaudų bazės pridėjus antkainį, gali būti laikoma pradinio kontroliuojamojo sandorio ištiesiosios rankos principą atitinkančia kaina;
- (12) sandorio grynosios maržos metodas – sandorio pelno metodas, pagal kurį grynoji pelno marža, kurią mokesčių mokėtojas gauna iš kontroliuojamųjų sandorių, kuriuos

tikslinga susumuoti, nagrinėjama atsižvelgiant į atitinkamą bazę, pvz., sąnaudas, pardavimą, turtą;

- (13) pelno padalijimo metodas – sandorio pelno padalijimo metodas, pagal kurį parodomas atitinkamas pelnas iš kontroliuojamojo sandorio (arba kontroliuojamųjų sandorių, kuriuos tikslinga susumuoti), kuris turi būti padalijamas asocijuotosioms įmonėms, o vėliau tas pelnas paskirstomas asocijuotosioms įmonėms ekonomiškai pagrįstu pagrindu taip, kad apytikriai atitiktų pelno, dėl kurio būtų buvę sutarta pagal ištiestosios rinkos principą, padalijimą;
- (14) palyginamumo analizė – kontroliuojamojo sandorio palyginimas su nekontroliuojamuoju sandoriu;
- (15) kontroliuojamasis sandoris – sandoris tarp dviejų asocijuotųjų įmonių;
- (16) palyginamasis nekontroliuojamasis sandoris – sandoris tarp nepriklausomų įmonių, kurį galima palyginti su nagrinėjamu kontroliuojamuoju sandoriu;
- (17) tarptautinė įmonių grupė (TIG) – tarptautinė asocijuotųjų įmonių, turinčių padalinius dviejuose ar daugiau jurisdikcijų, grupė;
- (18) EBPO sandorių kainodaros gairės – 2022 m. EBPO sandorių kainodaros gairės tarptautinėms įmonėms ir mokesčių administratoriams, patvirtintos EBPO tarybos pagal EBPO tarybos rekomendaciją dėl asocijuotųjų įmonių sandorių kainodaros nustatymo [C(95) 126/*final*], su pakeitimais, padarytais 2022 m. sausio 20 d., ir įtrauktos į I priedą, ir visi tolesni šių EBPO sandorių kainodaros gairių pakeitimai, kuriuos Sąjunga patvirtino EBPO fiskalinių reikalų komitete priimdama Sąjungos poziciją pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį;
- (19) sąnaudų pasidalijimo susitarimas – sutartimi įformintas verslo įmonių susitarimas dalytis įnašais ir rizika, susijusiais su bendra nematerialiojo, materialiojo turto ar paslaugų plėtra, gamyba arba įsigijimu, susitariant, kad toks nematerialusis, materialusis turtas ar paslaugos turėtų duoti naudos kiekvienai dalyvaujančiai įmonei atskirai.

II SKYRIUS

SANDORIŲ KAINODAROS TAISYKLĖS

4 straipsnis

Bendra ištiestosios rankos principo taikymo taisyklė

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai įmonė sudaro vieną ar daugiau komercinių ar finansinių tarpvalstybinių sandorių su asocijuotąja įmone, tokia įmonė savo apmokestinamojo pelno sumą nustatytą laikydamasi ištiestosios rankos principo.
- 2. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai asocijuotųjų įmonių komerciniuose ar finansiniuose tarpvalstybiniuose sandoriuose nustatytos ar taikomos sąlygos neatitinka ištiestosios rankos principo, bet kokia pelno suma, kurią viena iš įmonių būtų gavusi ir už kurią ta įmonė būtų buvusi apmokestinta valstybėje narėje, jei sandorių sąlygos būtų atitikusios ištiestosios rankos principą, tačiau kurios ta įmonė negavo dėl ištiestosios rankos principo neatitinkančių sąlygų, turėtų būti įtraukta į tos įmonės apmokestinamąjį pelną ir atitinkamai apmokestinta.

5 straipsnis

Asocijuotosios įmonės

1. Šioje direktyvoje asocijuotoji įmonė – asmuo, su kitu asmeniu susijęs bet kuriuo iš šių būdų:
 - (a) asmuo dalyvauja valdant kitą asmenį, t. y. tam kitam asmeniui gali daryti reikšmingą įtaką;
 - (b) asmuo dalyvauja kontroliuojant kitą asmenį, t. y. turi daugiau kaip 25 % balsavimo teisių;
 - (c) asmuo valdo dalį kito asmens kapitalo, t. y. turi nuosavybės teisę, pagal kurią tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 25 % kapitalo;
 - (d) asmuo turi teisę į 25 % ar daugiau kito asmens pelno.
2. Jei daugiau nei vienas asmuo dalyvauja, kaip nurodyta 1 dalyje, valdant ar kontroliuojant tą patį asmenį, arba valdo dalį jo kapitalo, arba turi teisę į jo pelną, visi atitinkami asmenys laikomi asocijuotosiomis įmonėmis.
3. Jei tie patys asmenys dalyvauja, kaip nurodyta 1 dalyje, valdant ar kontroliuojant daugiau kaip vieną asmenį, arba valdo dalį daugiau kaip vieno asmens kapitalo, arba turi teisę daugiau kaip į vieno asmens pelną, visi atitinkami asmenys laikomi asocijuotosiomis įmonėmis.
4. 1 ir 2 dalyse asmuo – tiek juridinis, tiek fizinis asmuo. Laikoma, kad asmuo, kuris kartu su kitu asmeniu imasi veiksmų tam tikro subjekto balsavimo teisių arba nuosavybės teise priklausančio kapitalo atžvilgiu, dalyvauja valdant visas to subjekto balsavimo teises ar nuosavybės teise priklausančią kapitalą, kuriuos turi tas kitas asmuo.
5. Netiesioginio dalyvavimo atvejais tai, ar laikomasi 1 dalies b ir c punktuose nustatytų kriterijų, nustatoma dauginant turimas pavaldžių įmonių dalis. Laikoma, kad asmuo, turintis daugiau kaip 50 % balsavimo teisių, turi 100 % balsavimo teisių.
6. Asmuo, jo sutuoktinis arba pripažintas partneris pagal taikytiną nacionalinę teisę ir jo tiesiosios aukštesnės arba tiesiosios žemesnės linijos giminaičiai ir jo broliai ir seserys laikomi vienu asmeniu.
7. Nuolatinė buveinė laikoma įmonės, kurios dalis ji yra, asocijuotąja įmone.

6 straipsnis

Atitiktinis koregavimas

1. Atlikdamos pirminį koregavimą, valstybės narės užtikrina, kad atliks atitiktinį koregavimą, kad būtų išvengta dvigubo apmokestinimo, jei įvykdomos šios sąlygos:
 - (a) valstybė narė, kurios buvo paprašyta atlikti atitiktinį koregavimą, sutinka, kad pirminis koregavimas iš esmės ir sumos atžvilgiu atitinka ištiesiosios rankos principą;
 - (b) dėl pirminio koregavimo kitoje jurisdikcijoje apmokestinama pelno suma, nuo kurios valstybės narės, kurios buvo paprašyta atlikti atitiktinį koregavimą, asocijuotoji įmonė jau buvo apmokestinata toje valstybėje narėje;

- (c) kai tai susiję su trečiosios valstybės jurisdikcija, galioja mokesčių sutartis, kuria siekiama užkirsti kelią ekonominiam dvigubam apmokestinimui.
2. Valstybės narės gali sutikti atlikti atitiktinį koregavimą dėl bendro susitarimo procedūros pagal sutartį dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo pagal 1990 m. Tarpvyriausybinių konvenciją dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo (Arbitražo konvenciją)³⁶ arba pagal Direktyvą (ES) 2017/1852³⁷.
3. Nepaisant 2 dalies, valstybės narės užtikrina, kad mokesčių mokėtojo prašymu būtų galima atlikti atitiktinį koregavimą atsižvelgiant į kitoje jurisdikcijoje atliktą pirminį koregavimą. Atitiktiniams koregavimams, atliekamiems pagal šią dalį, taikoma tokia tvarka:
- (a) mokesčių mokėtojo prašyme:
- i) nurodomos visos faktinės ir teisinės aplinkybės, būtinos siekiant pagal ištiestosios rankos principą įvertinti kitoje jurisdikcijoje atliktą pirminį koregavimą;
 - ii) pateikiama pažyma (arba lygiavertis dokumentas), patvirtinanti, kad užsienyje atliktas pirminis koregavimas yra galutinis; jei pirminis koregavimas prašymo pateikimo dieną vis dar nėra galutinis, tai turi būti nurodyta kartu su sąlygomis, kuriomis koregavimas tampa galutinis; vis dėlto pažyma, kad pirminis koregavimas yra galutinis, atitinkamai valstybei narei pateikiama prieš sutinkant atlikti atitiktinį koregavimą;
- (b) valstybės narės per 30 dienų paskelbia, kad prašymas yra priimtinas, apie tai pranešdamos mokesčių mokėtojui, jei buvo pateikta visa 3 dalies a punkte nurodyta informacija. Per tą patį laikotarpį valstybės narės praneša mokesčių mokėtojui, jei trūksta kokios nors būtinos informacijos, ir duoda bent 30 dienų jai pateikti. Jei mokesčių mokėtojas iki nustatyto termino nepateikia prašomos informacijos, prašymas gali būti atmestas kaip nepriimtinas;
- (c) valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai dvigubas apmokestinimas atsiranda dėl pirminio koregavimo, atlikto kitoje valstybėje narėje, procedūra būtų baigta per 180 dienų nuo mokesčių mokėtojo prašymo gavimo, pateikiant pagrįstą priėmimo arba atmetimo dokumentą;
- (d) priėmimo atveju valstybės narės praneša kitos atitinkamos jurisdikcijos mokesčių administratoriui apie atitiktinio koregavimo pripažinimą;
- (e) valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai nesutinkama atlikti atitiktinio koregavimo, mokesčių mokėtojas vis tiek galėtų vykdyti bendro susitarimo procedūras pagal konvenciją dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo, Arbitražo konvenciją arba Direktyvą (ES) 2017/1852.
4. Nepaisant 2 ir 3 dalių, valstybės narės užtikrina, kad atitiktinį koregavimą būtų galima atlikti dėl bendrų mokesčių auditų ar kitų formų tarptautinio administracinio bendradarbiavimo, kai tenkinamos šios sąlygos:

³⁶ 1990 m. liepos 23 d. Konvencija 90/463/EEB dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo koreguojant asocijuotų įmonių pelną (OL L 225, 1990 8 20, p. 10).

³⁷ 2017 m. spalio 10 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/1852 dėl mokesčių ginčų sprendimo mechanizmų Europos Sąjungoje (OL L 265, 2017 10 14, p. 1).

- (a) atitinkami mokesčių administratoriai susitaria dėl ištiesiosios rankos principą atitinkančios kainos nustatymo;
 - (b) pirminis ir atitiktinis koregavimas atliekamas simetriškai dėl tos pačios sumos visose atitinkamose jurisdikcijose.
5. Nepaisant 1 dalies, jei pirminis koregavimas neatliktas, valstybės narės gali atlikti koregavimą sumažindamos sumą tik tuo atveju, jei įvykdomos šios sąlygos:
- (a) koregavimas sumažinant sumą iš esmės ir sumos atžvilgiu atitinka ištiesiosios rankos principą;
 - (b) suma, lygi koregavimui sumažinant sumą, įtraukiama į asocijuotosios įmonės pelną kitoje jurisdikcijoje ir apmokestinama tiek valstybėje narėje, tiek kitoje jurisdikcijoje, todėl jai taikomas dvigubas apmokestinimas;
 - (c) valstybė narė, kurios prašoma atlikti koregavimą sumažinant sumą, pranešė atitinkamos jurisdikcijos mokesčių administratoriui apie ketinimą atlikti koregavimą sumažinant sumą, nurodydama visas faktines ir teises aplinkybes, būtinas siekiant įvertinti koregavimą sumažinant sumą pagal ištiesiosios rankos principą.

7 straipsnis

Kompensuojamasis koregavimas

Valstybės narės užtikrina, kad mokesčių mokėtojo inicijuotas kompensuojamasis koregavimas metų pabaigoje būtų priimtas, jei tenkinamos šios sąlygos:

- (a) prieš registruodamas atitinkamą sandorį arba kelis sandorius, mokesčių mokėtojas dėjo pagrįstas pastangas, kad pasiektų ištiesiosios rankos principą atitinkantį rezultatą;
- (b) mokesčių mokėtojas simetriškai atlieka koregavimą apskaitoje visose susijusiose valstybėse narėse;
- (c) mokesčių mokėtojas laikui bėgant nuosekliai taiko tą patį metodą;
- (d) mokesčių mokėtojas atlieka koregavimą prieš pateikdamas mokesčių deklaraciją;
- (e) mokesčių mokėtojas gali paaiškinti, kodėl jo prognozė neatitiko pasiekto rezultato.

8 straipsnis

Komercinių ar finansinių ryšių nustatymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad ištiesiosios rankos principo taikymas prasidėtų nuo, viena vertus, asocijuotųjų įmonių komercinių ir finansinių ryšių ir, kita vertus, faktinio sandorio ar sandorių tarp asocijuotųjų įmonių nustatymo ir tikslaus apibrėžimo.
2. Asocijuotųjų įmonių komercinių ir finansinių ryšių bei faktinio (-ių) sandorio (-ių) nustatymas ir tikslus apibrėžimas grindžiamas šiais aspektais:
 - (a) preliminariniu plačiu pramonės sektoriaus, kuriame veikia asocijuotosios įmonės, ir veiksmų, turinčių įtakos tame sektoriuje veikiančių įmonių veiklos rezultatams, supratimu;

- (b) analize, kaip veikia kiekviena asocijuotoji įmonė, siekiant nustatyti jos komercinius ar finansinius ryšius su asocijuotosiomis įmonėmis;
- (c) kontroliuojamųjų sandorių ekonomiškai svarbių savybių analize, atsižvelgiant tiek į jų formą, tiek į turinį.

9 straipsnis

Sandorių kainodaros metodai

1. Valstybės narės užtikrina, kad vykdant kontroliuojamąjį sandorį tarp asocijuotųjų įmonių taikoma ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina būtų nustatoma pagal vieną iš šių sandorių kainodaros metodų:
 - (a) palyginamosios nepriklausomos kainos metodą;
 - (b) perpardavimo kainos metodą;
 - (c) metodą „sąnaudos plius“;
 - (d) sandorio grynosios maržos metodą;
 - (e) pelno padalijimo metodą.
2. Be 1 dalyje išvardytų metodų, valstybės narės leidžia taikyti bet kokius kitus vertinimo metodus ir būdus ištiesiosios rankos principą atitinkančiai kainai apskaičiuoti tik tuo atveju, jei galima tinkamai įrodyti, kad:
 - (a) nė vienas iš 1 dalyje nurodytų metodų nėra tinkamas ar veiksmingas atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes;
 - (b) pasirinktas vertinimo metodas ar būdas atitinka ištiesiosios rankos principą ir užtikrina patikimesnį ištiesiosios rankos principą atitinkančio rezultato įvertį nei 1 dalyje išvardyti metodai.

10 straipsnis

Tinkamiausio metodo taisyklė

1. Valstybės narės užtikrina, kad ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina būtų nustatoma pagal konkretaus atvejo aplinkybėms tinkamiausią sandorių kainodaros metodą.
2. Tinkamiausias sandorių kainodaros metodas pasirenkamas iš 9 straipsnyje nustatytų sandorių kainodaros metodų, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:
 - (a) atitinkamas sandorių kainodaros metodų stipriąsias ir silpnąsias puses;
 - (b) sandorių kainodaros metodo tinkamumą atsižvelgiant į kontroliuojamojo sandorio pobūdį, kuris nustatomas visų pirma analizuojant kiekvienos įmonės funkcijas, susijusias su kontroliuojamuoju sandoriu, atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką;
 - (c) kontroliuojamųjų ir nekontroliuojamųjų sandorių palyginamumo laipsnį, įskaitant palyginamumo koregavimų (jei jų buvo), kurių gali prireikti jų skirtumams pašalinti, patikimumą;
 - (d) patikimos informacijos, reikalingos pasirinktam sandorių kainodaros metodui taikyti, prieinamumą.

11 straipsnis

Palyginamumo analizė

1. Valstybės narės įvertina, ar kontroliuojamuoju sandoriu pasiekiamas ištiesiosios rankos principą atitinkantis rezultatas, lygindamos kontroliuojamojo sandorio sąlygas su sąlygomis, kurios būtų buvusios nustatytos, jei asocijuotosios įmonės būtų buvusios nepriklausomos ir panašiomis aplinkybėmis būtų sudariusios palyginamąjį sandorį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad analizuojami sandoriai būtų palyginami. Siekiant nustatyti, ar du ar daugiau sandorių yra palyginami, atsižvelgiama į toliau nurodytus veiksnius tiek, kiek jie yra ekonomiškai svarbūs sandorio faktams ir aplinkybėms:
 - (a) sandorio sutartines sąlygas;
 - (b) kiekvienos sandorio šalies vykdomas funkcijas, atsižvelgiant į naudojamą turtą ir prisiimamą riziką, įskaitant tai, kaip tos funkcijos yra susijusios su platesnio masto tarptautinės įmonių grupės, kuriai priklauso šalys, vertės kūrimu, sandorio aplinkybėmis ir sektoriaus praktika;
 - (c) perduoto turto ar suteiktų paslaugų požymius;
 - (d) šalių ir rinkos, kurioje jos veikia, ekonomines aplinkybes;
 - (e) šalių vykdomas verslo strategijas.
3. Nektroliuojamasis sandoris prilyginamas kontroliuojamajam sandoriui, jeigu tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:
 - (a) nė vienas iš lyginamų sandorių arba šiuos sandorius vykdančių įmonių skirtumų (jeigu tokių yra) negali turėti reikšmingos įtakos kainai atvirojoje rinkoje,
 - (b) galima atlikti pagrįstai tikslų koregavimą ir pašalinti reikšmingą tokių skirtumų poveikį.
4. Valstybės narės užtikrina, kad palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių paieška būtų skaidri ir atkuriama.

12 straipsnis

Ištiesiosios rankos intervalo nustatymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai taikant sandorių kainodaros metodus gaunamas verčių intervalas, ištiesiosios rankos intervalas būtų nustatomas naudojant nekontroliuojamųjų palyginamųjų sandorių rezultatų tarpkvartilinį intervalą.
2. Tarpkvartilinis intervalas yra rezultatų, gautų iš nekontroliuojamųjų palyginamųjų sandorių, intervalas nuo 25-ojo iki 75-ojo procentilio.
3. Valstybės narės užtikrina, kad mokesčių mokėtojai nebūtų taikomas koregavimas, jei jo rezultatai patenka į ištiesiosios rankos intervalą, nebent įrodoma, kad konkreti skirtinga padėtis intervale yra pagrįsta konkretais atvejo faktais ir aplinkybėmis.
4. Valstybės narės užtikrina, kad, jei kontroliuojamojo sandorio rezultatai nepatenka į ištiesiosios rankos intervalą, būtų koreguojama visų rezultatų mediana, nebent įrodoma, kad ištiesiosios rankos principą atitinkanti kaina nustatoma pagal bet kurį

kitą intervalo tašką, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes. Mediana yra palyginamųjų nekontroliuojamųjų sandorių rezultatų intervalo 50-asis procentilis.

13 straipsnis

Sandorių kainodaros dokumentai

1. Valstybės narės užtikrina, kad mokesčių mokėtojas turėtų pakankamai informacijos ir analizės duomenų, kurie turėtų apimti bent 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsniuose nurodytus elementus, kad galėtų patikrinti, ar jo sandorių su asocijuotosiomis įmonėmis sąlygos atitinka 4 straipsnio 1 dalį.
2. Komisijai pagal 18 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildyta 1 dalyje nurodyta taisyklė dėl dokumentų, nustatant bendrus šablonus, išdėstant kalbinius reikalavimus, apibrėžiant mokesčių mokėtojo, kuris turi laikytis šių šablonų, rūšį ir terminus.

III SKYRIUS ORGANIZACIJA

14 straipsnis

Ištiesiosios rankos principo taikymas

1. Valstybės narės į nacionalines taisykles, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos šios direktyvos II skyriuje nustatytos sandorių kainodaros taisyklės, įtraukia nuostatas, kuriomis užtikrinama, kad tos sandorių kainodaros taisyklės būtų taikomos laikantis EBPO sandorių kainodaros gairių.
2. Kad būtų užtikrintas didesnis mokestinis tikrumas ir sumažinta dvigubo apmokestinimo rizika, Taryba gali nustatyti papildomas taisykles, atitinkančias EBPO sandorių kainodaros gaires, dėl to, kaip konkreitiems sandoriams turi būti taikomas ištiesiosios rankos principas ir kitos nuostatos, išdėstytos šios direktyvos II skyriuje. Tie konkretūs sandoriai ar operacijos apima:
 - (a) nematerialiojo turto arba teisių į nematerialųjį turtą perdavimą tarp asocijuotųjų įmonių, įskaitant sunkiai nustatomos vertės nematerialųjį turtą;
 - (b) paslaugų teikimą tarp asocijuotųjų įmonių, įskaitant rinkodaros ir platinimo paslaugų teikimą;
 - (c) sąnaudų pasidalijimo susitarimus tarp asocijuotųjų įmonių;
 - (d) sandorius tarp asocijuotųjų įmonių vykdant verslo restruktūrizavimą;
 - (e) finansinius sandorius;
 - (f) operacijas tarp pagrindinės buveinės ir jos nuolatinių buveinių.
3. 2 dalyje nurodytos taisyklės priimamos Tarybos įgyvendinimo aktais, remiantis Komisijos pasiūlymu.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis

Vertinimas

1. Komisija kas penkerius metus nagrinėja ir vertina šios direktyvos taikymą ir teikia jos vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Pirmą ataskaitą pateikiama ne vėliau kaip 2031 m. gruodžio 31 d.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai 3 dalyje nurodytą atitinkamą informaciją, reikalingą šiai direktyvai įvertinti, kad būtų patobulintas ištiesiosios rankos principo taikymas, mažinamas dvigubas apmokestinimas ir kovojama su piktnaudžiavimu mokesčiais.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato, kokią informaciją valstybės narės turi pateikti pagal 2 dalį, taip pat tos informacijos pateikimo formą ir sąlygas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 17 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
4. Komisija užtikrina pagal 2 dalį jai pateiktos informacijos konfidencialumą pagal Sąjungos institucijoms taikomas nuostatas ir šios direktyvos 16 straipsnį.
5. Informacija, kurią valstybė narė pateikė Komisijai pagal 2 dalį, taip pat ataskaitos ar dokumentai, kuriuos Komisija parengė naudodamasi tokia informacija, gali būti perduodami kitoms valstybėms narėms. Informacijai taikomi tarnybinės paslapties reikalavimai ir suteikiama tokia pati apsauga, kokia panašaus pobūdžio informacijai suteikiama pagal ją gavusios valstybės narės nacionalinės teisės aktus.

16 straipsnis

Duomenų apsauga

1. 5 straipsnio taikymo tikslais valstybės narės gali tvarkyti asmens duomenis pagal šią direktyvą. Tvarkydamos asmens duomenis šios direktyvos tikslais valstybių narių kompetentingos institucijos laikomos Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 7 dalyje apibrėžtais duomenų valdytojais pagal savo atitinkamą šioje direktyvoje nustatytą kompetenciją.
2. Pagal šią direktyvą tvarkoma informacija, įskaitant asmens duomenis, saugoma tik tiek, kiek būtina šios direktyvos tikslams pasiekti, laikantis kiekvieno duomenų valdytojo nacionalinių įstatymų dėl senaties terminų, tačiau bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip 10 metų.

17 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2014³⁸.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

³⁸ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18).

18 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti 13 straipsnyje nurodytą deleguotąjį aktą Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. Taryba gali bet kada atšaukti 13 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančio deleguotojo akto galiojimui.
3. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama praneša Tarybai.
5. Pagal 13 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja nedelsiant ir taikomas, jei Taryba nepareiškia prieštaravimų. Taryba gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto per du mėnesius nuo pranešimo apie tą aktą dienos. Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais. Tokiu atveju Komisija, gavusi Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

19 straipsnis

Europos Parlamento informavimas

Komisija informuoja Europos Parlamentą apie deleguotųjų aktų priėmimą, apie bet kokią prieštaravimą dėl jų arba apie Tarybos suteiktų įgaliojimų atšaukimą.

6.

20 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [2025 m. gruodžio 31 d.] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.
Tas nuostatas jos taiko nuo [2026 m. sausio 1 d.].
Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

21 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

22 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Direktyva dėl sandorių kainodaros

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Mokesčių politika

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai³⁹

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Didinti mokestinį tikrumą. Pasiūlymu siekiama didinti mokestinį tikrumą, nustatant aiškesnį ir bendresnį požiūrį į sandorių kainodarą visoje ES.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

- 1) į ES teisę įtraukti ištiesiosios rankos principą;
- 2) paaiškinti EBPO sandorių kainodaros gairių vaidmenį;
- 3) užtikrinti nuoseklų ištiesiosios rankos principo taikymą visoje Sąjungoje;
- 4) sumažinti dvigubą apmokestinimą ir visišką neapmokestinimą.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Aiškesnės ir labiau suderintos taisyklės taip pat galėtų padėti sumažinti su sandorių kainodara susijusius ginčus visoje ES, taip pat sumažinti dvigubą apmokestinimą ir visišką neapmokestinimą. Bendresnis požiūris į sandorių kainodarą gali padėti sumažinti sąnaudas, susijusias su sandorių kainodaros taisyklių laikymusi skirtingose valstybėse narėse.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

- 1) Tikslas: Sumažinti dvigubo apmokestinimo ir bylinėjimosi riziką.

Rodikliai: Dvigubo apmokestinimo ginčų tarp valstybių narių, kurie bendro susitarimo procedūrose ir arbitraže nurodomi kaip „nauji įrašai“ (pradėjus taikyti Sandorių kainodaros direktyvą), skaičius.

³⁹

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Vertinimo priemonės: Mokesčių ir muitų sąjungos GD surinkti duomenys apie naujas bendro susitarimo procedūras ir bylų skaičių pagal Arbitražo konvenciją ir Direktyvą dėl mokesčių ginčų sprendimo mechanizmų.

2) Tikslas: Didinti mokesčių tikrumą.

Rodikliai: Dvigubo apmokestinimo ginčų tarp valstybių narių, kurie bendro susitarimo procedūrose ir arbitraže nurodomi kaip „nauji įrašai“ (pradėjus taikyti Sandorių kainodaros direktyvą), skaičius.

Vertinimo priemonės: Mokesčių ir muitų sąjungos GD surinkti duomenys apie naujas bendro susitarimo procedūras ir bylų skaičių pagal Arbitražo konvenciją ir Direktyvą dėl mokesčių ginčų sprendimo mechanizmų.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Per pirmuosius penkerius direktyvos taikymo metus Komisija ketina pasiūlyti įgyvendinimo aktų projektą dėl daugumos 14 straipsnyje išvardytų sandorių ir papildomai patikslinti 13 straipsnyje nurodytus standartinius sandorių kainodaros dokumentus.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

Visos ES valstybės narės savo nacionaliniuose teisės aktuose įgyvendino ištiesiosios rankos principą. Vis dėlto valstybių narių nacionaliniuose teisės aktuose yra reikšmingų skirtumų. Be to, EBPO sandorių kainodaros gairių statusas ir vaidmuo skirtingose valstybėse narėse skiriasi, todėl ištiesiosios rankos principas aiškinamas skirtingai.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinę vertę (*ex post*).

Kadangi sandorių kainodarai būdingas tarpvalstybinis elementas, Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė atsiranda dėl galimybės nustatyti bendrą visos ES požiūrį į sandorių kainodarą, kuris užtikrins didesnę mokesčių tikrumą ir kurį galima pasiekti tik ES lygmeniu.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Ši teisėkūros iniciatyva yra nauja ES lygmeniu. Sandorių kainodaros taisyklės ES lygmeniu nėra suderintos teisėkūros procedūra priimamais aktais. Anksčiau Komisija sandorių kainodaros klausimus sprendė Bendrame sandorių kainodaros forume (BSKF)⁴⁰ – 2002 m. Komisijos įsteigtoje ekspertų grupėje, kurios užduotis buvo siūlyti Komisijai pragmatiškus, su teisės aktais nesusijusius praktinių problemų,

⁴⁰ Informacija apie ES bendrą sandorių kainodaros forumą skelbiama adresu https://taxation-customs.ec.europa.eu/joint-transfer-pricing-forum_en.

kylančių dėl sandorių kainodaros praktikos ES, sprendimus. Jos įgaliojimai baigėsi 2019 m. kovo mėn. ir jie nebuvo pratęsti.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Šia direktyva atsižvelgiama į vieną iš Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų plane nustatytų veiksmų. Norint užtikrinti sąžiningą apmokestinimą, reikia užkirsti kelią piktnaudžiavimui mokesčiais. Pasiūlyme bus remiamasi tokiomis procedūromis, tvarka ir IT priemonėmis, kurios yra panašios į jau nustatytąsias arba rengiamąsias pagal DAB.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant persikirstymo mastą

Kad galėtų pasiūlyti įgyvendinimo aktą, Komisija turės bendradarbiauti su sandorių kainodaros srities ekspertais ir rengs susitikimus, kad galėtų su jais pasikonsultuoti. Siekiant sudaryti sąlygas keistis ekspertinėmis žiniomis, galėtų būti įsteigta nuolatinė ekspertų grupė. Su šiais susitikimais susijusios sąnaudos bus finansuojamos iš ES biudžeto.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

- ☐ galioja nuo MMMM iki MMMM
- ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM.

☒ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)⁴¹

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės subjektams;

⁴¹ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracom.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Komisija užtikrins, kad būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti ir vertinti, kaip veikia intervencinė priemonė ir kaip ji atitinka pagrindinius politikos tikslus.

Komisijai valstybės narės kasmet teiks duomenis, remdamosi pirmiau pateiktoje lentelėje nurodyta informacija apie veiklos rezultatų rodiklius – jais bus naudojamosi stebint, kaip laikomasi direktyvos. Kadangi galima naudotis stebėsenos duomenimis ir, jei bus nuspręsta, kad tai tikslinga, Komisija apsvarstys galimybę peržiūrėti kai kurias jos savybes duomenų teikimo sistemos įgyvendinimo akte.

Vertinimas bus atliekamas praėjus penkeriems metams nuo direktyvos įgyvendinimo, todėl Komisija galės peržiūrėti politikos rezultatus, atsižvelgdama į jos tikslus, ir bendrąjį poveikį tobulinant vienodą ištiesiosios rankos principo taikymą visoje ES, taip mažinant dvigubą apmokestinimą ir visišką neapmokestinimą.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Įgyvendinti iniciatyvą turės valstybių narių kompetentingos institucijos (mokesčių administratoriai).

Priėmus direktyvą, Komisija dalyvaus tik rengiant taisykles įgyvendinimo aktais ir imsis veiksmų tik direktyvos pažeidimų atveju.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Toliau išvardijami pagrindiniai kontrolės strategijos aspektai.

Viešųjų pirkimų sutartys

Viešųjų pirkimų kontrolės procedūros nustatytos Finansiniame reglamente: visos viešųjų pirkimų sutartys sudaromos pagal nustatytą Komisijos tarnybų atliekamą tikrinimo procedūrą, susijusią su mokėjimu, atsižvelgiant į sutartinius įsipareigojimus ir patikimą finansų bei bendrąjį valdymą. Visose Komisijos ir paramos gavėjų sudaromose sutartyse numatomos kovos su sukčiavimu priemonės

(kontrolė, ataskaitos ir pan.). Parengiamos išsamios techninės užduotys, kurios yra kiekvienos konkrečios sutarties pagrindas. Patvirtinimo procesas vyksta griežtai taikant Mokesčių ir maitų sąjungos generalinio direktorato TEMPO metodiką: rezultatai peržiūrimi, prireikus iš dalies pakeičiami ir galiausiai aiškiai patvirtinami (arba atmetami). Jei nėra patvirtinimo rašto, sąskaitų faktūrų apmokėti negalima.

Techninis viešųjų pirkimų tikrinimas

Mokesčių ir maitų sąjungos GD vykdo rezultatų kontrolę ir prižiūri rangovų operacijas bei paslaugas. Be to, jis reguliariai rengia savo rangovų kokybės ir saugumo auditus. Atliekant kokybės auditus tikrinama, ar faktiniai rangovų procesai vykdomi laikantis jų kokybės planuose apibrėžtų taisyklių ir procedūrų. Atliekant saugumo auditus daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms procedūroms ir struktūrai.

Be minėtos kontrolės, Mokesčių ir maitų sąjungos GD vykdo įprastą finansų kontrolę.

Išankstinis įsipareigojimų patikrinimas

Visus Mokesčių ir maitų sąjungos generalinio direktorato įsipareigojimus tikrina Finansų ir žmoniškųjų išteklių reikalų skyriaus vadovas. Todėl vykdomas visų numatytų skirti sumų išankstinis patikrinimas. Šia procedūra užtikrinamas didelis sandorių teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo lygis.

Išankstinis mokėjimų patikrinimas

Vykdomas visų mokėjimų išankstinis patikrinimas. Be to, kas savaitę atsitiktine tvarka (iš visų išlaidų kategorijų) atrenkamas bent vienas mokėjimas ir Finansų ir žmoniškųjų išteklių reikalų skyriaus vadovas atlieka jo papildomą išankstinį patikrinimą. Aprėptis nenustatyta, nes šio patikrinimo tikslas – tikrinti mokėjimus atsitiktine tvarka, siekiant nustatyti, ar visi mokėjimai parengti pagal reikalavimus. Kiti mokėjimai kasdien tvarkomi laikantis galiojančių taisyklių.

Perdelemtųjų leidimus suteikiančių pareigūnų (AOSD) deklaracijos

AOSD pasirašo deklaracijas, kuriomis patvirtinamos atitinkamų metų metinės veiklos ataskaitos. Šios deklaracijos apima pagal programą vykdytas operacijas. AOSD pareiškia, kad su biudžetu susijusios operacijos vykdytos laikantis patikimo finansų valdymo principų, kad taikomomis valdymo ir kontrolės sistemomis užtikrintas pakankamas sandorių teisėtumo ir tvarkingumo patikinimas, kad tinkamai nustatyta su šiomis operacijomis susijusi rizika, kad apie šią riziką pranešta ir imtasi jos mažinimo veiksmų.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimų ir užbaigiant programą)*

Vykdydamas nustatytą kontrolę, Mokesčių ir maitų sąjungos GD užtikrina pakankamą išlaidų kokybės ir tvarkingumo patikinimą ir sumažina reikalavimų nesilaikymo riziką. Pirmiau minėtomis kontrolės strategijos priemonėmis galima rizika sumažinama iki mažesnės už nustatytą 2 % rodiklį, be to, jos taikomos visiems paramos gavėjams. Taikant papildomas tolesnio rizikos mažinimo priemones būtų patiriama neproporcingai didelių sąnaudų, todėl papildomų priemonių nenumatyta. Bendros sąnaudos, susijusios su pirmiau minėtos kontrolės strategijos įgyvendinimu (su visomis išlaidomis pagal programą „Fiscalis“), yra apribotos iki 1,6 % visų

atliktų mokėjimų. Numatoma, kad įgyvendinant šią iniciatyvą toks santykis išliks ir toliau. Įgyvendinant programos kontrolės strategiją, reikalavimų nesilaikymo rizika faktiškai sumažinama iki nulio, taip pat ši strategija yra proporcinga susijusiai rizikai.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Siekdama nustatyti, ar nebuvo vykdoma sukčiavimo, korupcijos arba kita Sąjungos finansiniams interesams poveikį daranti neteisėta veika, susijusi su dotacijos susitarimu, sprendimu dėl dotacijos arba sutartimi dėl finansavimo pagal šį reglamentą, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nustatytomis sąlygomis ir tvarka, gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris 03 04 0100	DA / NDA ⁴² .	ELPA šalių ⁴³	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ⁴⁴	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	Tinkamo mokesčių sistemos veikimo gerinimas	DA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	[XX.YY.YY.YY]	DA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

⁴² DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁴³ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁴⁴ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	03 04 0100
--	---------	------------

GD: TAXUD			Metai 2025 ⁴⁵	Metai 2026	Metai 2027	Metai	Metai	Metai	IŠ VISO
○ Veiklos asignavimai									
Biudžeto eilutė ⁴⁶	Įsipareigojimai	1a	0,065	0,065	0,065				0,195
	Mokėjimai	2a	0,065	0,065	0,065				0,195
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1b							
	Mokėjimai	2b							
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁴⁷									
Biudžeto eilutė		3)							
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,065	0,065	0,065				0,195

⁴⁵ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

⁴⁶ Pagal oficialią biudžeto nomenklatūrą.

⁴⁷ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

TAXUD GD	Mokėjimai	= 2a + 2b +3	0,065	0,065	0,065					0,195
-----------------	-----------	--------------------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--------------

○ IŠ VISO veiklos asignavimų	Išipareigojimai	4)								
	Mokėjimai	5)								
○ IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos <...> IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Išipareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį:

○ IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Išipareigojimai	4)								
	Mokėjimai	5)								
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)		6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Išipareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) (Komisijos sprendimo dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto Komisijos skirsnio įgyvendinimo vidaus taisyklių 5 priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
TAXUD GD									
○ Žmogiškieji ištekliai		1,026	1,026	1,026					3,078
○ Kitos administracinės išlaidos		0,052	0,052	0,52					0,156
IŠ VISO MOKESČIŲ IR MUITŲ SĄJUNGOS GD	Asignavimai	1,078	1,078	1,078					3,234

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	1,078	1,078	1,078					
---	--	-------	-------	-------	--	--	--	--	--

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai N ⁴⁸	Metai N + 1	Metai N + 2	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		Įsipareigojimai	1,143	1,143	1,143				3,429
		Mokėjimai	0,065	0,065	0,065				0,195

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus ↓			Metai N		Metai N + 1		Metai N + 2		Metai N + 3		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	REZULTATAI																	
	Rūšis 49	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁵⁰ ...																		
– Rezultatas																		
– Rezultatas																		
– Rezultatas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		

⁴⁸ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaiais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

⁴⁹ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁵⁰ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje Konkrečius (-ūs) tikslas (-ai) ...

– Rezultatas																		
2 konkreta us tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai 2025 ⁵¹	Metai 2026	Metai 2027	Metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)	IŠ VISO
--	-----------------------------	---------------	---------------	-------	---	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							
Žmogiškieji ištekliai	1,026	1,026	1,026				3,078
Kitos administracinės išlaidos	0,052	0,052	0,052				0,156
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	1,078	1,078	1,078				3,234

neįtraukta į daugiamečių finansinės programos⁵² 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							
Žmogiškieji ištekliai							
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos							
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							

IŠ VISO	1,078	1,078	1,078				3,234
----------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	--------------

⁵¹ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

⁵² Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų priemonei valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	Metai	Metai	Metai	Iš viso
○ Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	6	6	6				6
20 01 02 03 (Delegacijos)							
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
○ Išorės darbuotojai (etatų ekvivalentų vienetais)⁵³							
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)							
20 02 03 (CA, LS, SNE, INT ir JPD delegacijose)							
XX 01 xx yy zz ⁵⁴	- būstinėje						
	- delegacijose						
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO	6	6	6				6

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Rengti susitikimus ir susirašinėjimą su valstybėmis narėmis, rengti įgyvendinimo aktus, organizuoti susitikimus su ekspertais, dalyvauti EBPO posėdžiuose. Šiuo metu Mokesčių ir maitų sąjungos GD neturi reikiamų išteklių, todėl į būsimą Mokesčių ir maitų sąjungos GD biudžetą reikėtų įtraukti papildomų etatų ekvivalentų.
Išorės darbuotojai	

⁵³ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LS – vietinis darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

⁵⁴ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Paaiškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas. Jeigu programavimas keičiamas iš esmės, pateikti „Excel“ lentelę.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai N ⁵⁵	Metai N + 1	Metai N + 2	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁵⁵ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaiais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms
 - nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁵⁶						
		Metai N	Metai N + 1	Metai N + 2	Metai N + 3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
..... straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

--

⁵⁶ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.